

Soort- en Gebiedsgericht Faunabeheer Helmond

Gemeente Helmond

SOORT- EN GEBIEDSGERICHT FAUNABEHEER HELMOND

Kader voor het faunabeheer op eigendommen van de gemeente Helmond

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
1. AANLEIDING	7
2. DE OPGAVE	9
2.1 Regelgeving en beleid	9
2.2 Gemeentelijke taak, verantwoordelijkheid en bevoegdheden	12
2.3 Faunabeheer	14
2.4. Aandachtsoorten	18
3. SOORT- EN GEBIEDSGERICHT FAUNABEHEER HELMOND	21
3.1 Uitgangspunten van beleid	21
3.2 Organisatie van de uitvoering	23
3.3 Monitoring	25
4. UITVOERINGSACTIES.....	27
BIJLAGE 1 ROLLEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN GEMEENTELIJK FAUNABEHEER	28
BIJLAGE 2 RELEVANTE BELANGEN, SOORTEN EN GEBIEDEN VOOR SCHADEBESTRIJDING EN POPULATIEBEHEER IN HELMOND	34

Samenvatting

Gemeentelijk beleid met betrekking tot een deel van het faunabeheer, dateert van 2004. Toen is het Beleidsplan Jacht en Wildschade door de gemeenteraad van Helmond vastgesteld. Voor de uitvoering van schadebestrijding, populatiebeheer en de jacht binnen dat kader zijn overeenkomsten gesloten met de drie wildbeheereenheden (WBE), die binnen de gemeente een deel van hun werkgebied hebben liggen. In 2010 en 2016 zijn deze overeenkomsten aangepast op basis van een evaluatie van de achterliggende contractperiode. De actuele overeenkomst heeft een looptijd tot en met 2023. Eén van de voorwaarden van deze overeenkomst was, dat er een Soort- en Gebiedsgericht Faunabeheerplan Helmond (SGF) wordt opgesteld. Het SGF gaat, voor zover van toepassing op schadebestrijding, populatiebeheer en de jacht, als uitgangspunt dienen voor een afzonderlijk Uitvoeringsplan SGF en voor de overeenkomsten met de WBE's na 2023. Daarnaast beschrijft het SGF ook de kaders voor de andere opgaven van het faunabeheer, zoals soortenbescherming, ongediertebestrijding ed., die de gemeente met andere partners dan wel zelf dient in te vullen.

Op en in gemeentelijke eigendommen leven dieren die enerzijds beschermd zijn en anderzijds ook schade en overlast kunnen veroorzaken. Als (grond)eigenaar heeft de gemeente Helmond de wettelijk taak om op haar eigendommen uitvoering te geven aan bescherming van deze faunasoorten. Tegelijkertijd moet de gemeente, waar nodig, aan overlast-, schadebestrijding en populatiebeheer van misschien wel dezelfde faunasoorten doen. Dit vraagt om afstemming tussen het natuurbeheer en het faunabeheer binnen de gemeentelijke eigendommen. Ook al heeft de gemeente op haar eigendommen dit nog zo goed op orde, dan nog kan er schade op andermans eigendom optreden en kan zij daarvoor aansprakelijk worden gehouden. Met andere woorden, de gemeente heeft met haar faunabeheer ook een verantwoordelijkheid naar derden. Dit vraagt om een actief faunabeheer.

Natuurbehoud- en ontwikkeling staat voorop bij het invullen van de opgaven die hier mee samenhangen. Dat kan middels ontwerp, inrichting, onderhoud en beheer van passende leefruimte (biotopen/gebieden). Anderzijds houdt dat ook in dat het nodig kan zijn, door specifieke maatregelen ten aanzien van de aanwezige populatie (soorten), deze te bevorderen, te beperken en bv. schade en overlast te bestrijden. Die beprekende maatregelen worden uitgevoerd op basis van een zorgvuldige afweging, waarbij, binnen het wettelijke kader en bestaand gemeentelijk beleid, het doden van dieren als laatste oplossing geldt.

Onze ambitie is hierbij als volgt geformuleerd:

In het SGF zijn voor de gemeentelijke eigendommen, binnen wettelijke kaders en maatschappelijk ingebed, onze natuurambities leidend. Het geeft op een transparante wijze inzicht in doelen, belangen, afwegingen en aanpak van faunabeheer, is uitgangspunt voor de afspraken met betrekking tot een efficiënte uitvoering van maatregelen samen met onze partners op gemeente-eigendommen en is de basis voor afstemming met derden en maatschappelijke organisaties.

Om deze natuurambities te bereiken, dient een beheerstrategie te worden gekozen. Die keuze is daarmee van invloed op de wijze waarop het faunabeheer zal worden toegepast. Voor de Helmondse natuur zijn de beheerstrategieën Halfnatuurlijk en Multifunctioneel van toepassing. Dit betekent dat er wat betreft het faunabeheer op gemeentelijke gronden, altijd ergens enige vorm van ingrijpen nodig kan zijn om de gewenste natuurdoelen te kunnen realiseren. Dit ingrijpen kan dan zowel soortbevorderende als ook soortbeperkende maatregelen omvatten.

Actief faunabeheer is alleen nodig voor die soorten en in die gebieden, waarbij een knelpunt bestaat bij de soortbescherming dan wel bij de schadebestrijding en populatiebeheer. Bij de soortbescherming is dan de staat van instandhouding in het geding en bij de schadebestrijding en populatiebeheer is er dan een erkend belang in het geding.

De aandachtsoorten waar in het kader van de soortbescherming actief faunabeheer relevant is, zijn nog niet allemaal in beeld gebracht. Hier ligt nog een opgave vanuit het gemeentelijk natuurbeheer; dit is daarom opgenomen in het overzicht van uitvoeringsacties.

Voor wat betreft de schadebestrijding en populatiebeheer (incl. invasieve exoten), zijn de aandachtsoorten die binnen de eigendommen van de gemeente Helmond relevant zijn, al wel bepaald. Dit is gedaan aan de hand van een analyse van de wettelijke erkende belangen die in Helmond aan de orde zijn.

Voordat hierbij soortbeperkende maatregelen worden ingezet, wordt telkens de volgende afweging doorlopen:

- 1) welk wettelijk belang is aan de orde: volksgezondheid en veiligheid heeft daarin een hogere prioriteit dan bijvoorbeeld schade aan landbouwgewassen;
- 2) zijn alle mogelijke preventieve maatregelen om schade- en overlast te voorkomen toegepast;
- 3) in het uiterste geval wordt pas overgegaan tot legselverstoring of doding van dieren als preventiemaatregelen niet toepasbaar of effectief zijn gebleken.

De gemeente Helmond werkt in de uitvoering van haar faunabeheer samen met andere partijen. In welke gebieden welk faunabeheer op welke soorten wordt uitgevoerd, wordt per partij in een operationeel plan nader uitgewerkt. Voor deze operationele plannen gelden een aantal uitgangspunten van beleid te weten:

- 1) Het gemeentelijk faunabeheer is van toepassing op alle eigendommen van de gemeente Helmond en geldt voor alle fauna waarvoor de gemeente een taakverantwoordelijkheid draagt.
- 2) Als uitgangspunt voor het soort- en gebiedsgericht faunabeheer dient het gemeentelijk natuurbeleid.
- 3) Soortbeperkende maatregelen worden alleen toegepast als een wettelijk belang én het maatschappelijk risico/de schadesituatie dit nodig maken.
- 4) Bij de toepassing van soortbeperkende maatregelen geldt een nee, tenzij afweging.
- 5) Ingeval van uitsluitend economische faunaschade aan derden, zal de gemeente niet op voorhand soortbeperkende maatregelen uitvoeren.

De uitvoering van het faunabeheer maakt interne en externe samenwerking en organisatie noodzakelijk. Omdat de gemeente niet de mogelijkheden en de specifieke kennis of bevoegdheden heeft om op haar eigendommen alles zelf uit te voeren, wordt dit ondergebracht in uitvoeringsplannen en overeenkomsten/contracten met externe partijen. Gebiedskennis, (soort)deskundigheid en oog- en oorfunctie van derden wordt waar mogelijk betrokken bij het gemeentelijke faunabeheer.

Daar waar wettelijke belangen aan de orde zijn en de toepassing van soortbeperkende maatregelen aan de regels van de Wet natuurbescherming gebonden zijn, wordt de het faunabeheer door de WBE's uitgevoerd. Dit zijn de wettelijke basistaken. Hiertoe behoort ook het gemeentelijke jachthouderschap, dat onder voorwaarden (het nee, tenzij afwegingskader) verhuurd wordt aan WBE's. Daarnaast kunnen WBE's op verzoek van de gemeente, aanvullende faunabeheertaken op zich nemen.

Deze specifieke wettelijke en aanvullende faunabeheertaken zijn in beeld gebracht in een afzonderlijk (jaarlijks te actualiseren) Uitvoeringsplan SGF en worden in een meerjarige overeenkomst resp. nadere afspraken per WBE vastgelegd.

Al het faunabeheer dat niet door de WBE of door derden kan worden uitgevoerd, valt onder de taakuitvoering door de gemeentelijke organisatie. De opgenomen actiepunten geven inzicht in een (brede) opgave voor wat betreft onze in- en externe activiteiten. Deze opgaven gaan we organiseren en invulling aan geven (prioritering, rol- en taakverdeling, benodigde bemensing ed.)

Om de effectiviteit van het gevoerde faunabeheer te kunnen evalueren en (bij) te sturen, zijn monitoringgegevens nodig. Het blijkt dat maar een deel van de benodigde informatie, structureel, vlakdekkend en systematisch wordt verzameld. Daarbij zijn de verschillende registraties niet of beperkt toegankelijk voor de gemeente. Dit betekent dat het noodzakelijk is te onderzoeken welke monitoringdata hiervoor minimaal nodig is, al beschikbaar is, ontsloten/samengebracht kan worden dan wel aanvullend in beeld gebracht moet worden. Voor de ontsluiting van bestaande databases zullen daarvoor afspraken moeten worden gemaakt met betreffende partijen. Ook het eigen gegevensbeheer moet (verder) opgebouwd worden.

Voorliggende kadernotitie voor het soort- en gebiedsgericht faunabeheer in Helmond beschrijft de aanleiding (hoofdstuk 1), de gemeentelijke opgave (hoofdstuk 2) en het beoogde faunabeheer (hoofdstuk 3). Dit is niet van vandaag op morgen klaar. Het gemeentelijk faunabeheer is dan ook een groeimodel. Daarvoor zijn de uitvoeringsacties benoemd, die in samenwerking met de betreffende partij(en) in operationele plannen worden uitgewerkt en in afspraken en/of overeenkomsten worden vastgelegd (hoofdstuk 4).

Zoals aangegeven zijn de specifieke wettelijke en aanvullende faunabeheertaken voor de WBE's in beeld gebracht in een afzonderlijk (jaarlijks te actualiseren) Uitvoeringsplan SGF. De samenhang tussen het SGF en het Uitvoeringsplan SGF is in onderstaand schema aangegeven.

Schema 1; Samenhang en positie SGF en Uitvoeringsplan SGF

1. AANLEIDING

Achtergrond

Gemeentelijk beleid met betrekking tot een deel van het faunabeheer, dateert van 2004. Toen is het Beleidsplan Jacht en Wildschade door de gemeenteraad van Helmond vastgesteld. Voor de uitvoering hiervan zijn overeenkomsten gesloten met de drie wildbeheereenheden (WBE) De Helm, Deurne en Groot Strabrecht¹, die binnen de gemeente een deel van hun werkgebied hebben liggen. In 2010 en 2016 zijn deze overeenkomsten aangepast op basis van een evaluatie van de achterliggende contractperiode. De actuele overeenkomst heeft een looptijd tot en met 2023. Eén van de voorwaarden van deze overeenkomst was, dat er een Soort- en gebiedsgericht faunabeheerplan Helmond (SGF) wordt opgesteld. Het SGF gaat als uitgangspunt dienen voor de overeenkomsten voor na 2023.

Context

De gemeente Helmond bezit eigendommen in de vorm van natuurterreinen, openbaar gebied (wegen en andere infrastructuur, parken, bossen en plantsoenen), gebouwen en andere bouwwerken. Op en in deze eigendommen leven dieren die enerzijds beschermd zijn en anderzijds ook schade en overlast kunnen veroorzaken. Als grondeigenaar heeft de gemeente Helmond de wettelijke taak om op haar eigendommen uitvoering te geven aan bescherming van deze faunasoorten. Tegelijkertijd moet de gemeente, waar nodig, aan overlast-, schadebestrijding en populatiebeheer van misschien wel dezelfde faunasoorten doen. Dit vraagt om afstemming tussen het natuurbeheer en het faunabeheer binnen de gemeentelijke eigendommen.

De verplaatsing van fauna wordt niet gehinderd door perceelsgrenzen. Sterker nog: de meeste voedselgebieden voor de grotere faunasoorten, liggen nu net buiten de gemeentelijke natuurterreinen, in het agrarisch gebied of op particulier eigendom. En ook al kan de gemeente de overlast-, schadebestrijding en populatiebeheer op haar eigendommen, nog zo goed op orde hebben, dan nog kan er schade op andermans eigendom optreden. Met andere woorden, de gemeente heeft met haar faunabeheer ook een verantwoordelijkheid naar derden. Dit vraagt om een actief faunabeheer.

Bij overlast-, schadebestrijding en populatiebeheer van faunasoorten, onderscheidt de wetgever drie regimes: schadebestrijding, populatiebeheer en jacht. Bij alle drie de regimes zijn onder strikte voorwaarden en alleen met de nodige bevoegdheden, handelingen toegestaan. Omdat met betrekking tot het regime jacht en specifiek over handelingen met het geweer, de meningen over nut en noodzaak nogal uiteen lopen, hanteert de gemeente Helmond op haar eigendommen sinds 2004 een 'nee, tenzij'-beleid. Het jachtrecht wordt niet door de gemeente zelf benut, maar is onder voorwaarden aan drie WBE's verhuurd. 'Nee, tenzij' betekent dat binnen de eigendommen van de gemeente moet worden onderbouwd dat er schade of overlast is, alvorens er handelingen mogen worden verricht. Daarnaast mag op gemeentelijke eigendommen op enkele zgn. wildsoorten (haas en fazant) niet worden gejaagd². Verder wordt waar mogelijk bij de schadebestrijding en populatiebeheer pas gebruik gemaakt van het geweer, als andere preventieve en populatie beherende maatregelen, niet werken en voldaan wordt aan de wettelijke regels. Gezien de maatschappelijke gevoeligheid, vraagt dit om een onderbouwd en transparant faunabeheer.

¹ WBE Diana Someren, waarmee overeenkomsten oorspronkelijk zijn afgesloten, is per 1-1-2021 opgegaan in de fusie-WBE 'Groot Strabrecht'

² Met ingang van 14 oktober 2020 zijn haas en konijn opgenomen in de Rode Lijst Zoogdieren. Voor het konijn moeten aanvullende afspraken met de WBE's gemaakt worden.

De gemeentelijke eigendommen vervullen meestal een meervoudige functie. Zo vervullen de natuurterreinen de functies houtproductie, recreatie en/of natuur, vaak in wisselende intensiteiten, afhankelijk van de aanwezige natuurwaarden en (on)mogelijkheden. De aanwezige fauna kan een negatief effect op deze functies hebben (bijvoorbeeld vanwege vraat-, veeg-, trap- en wroetschade aan jonge houtaanplant, natuurlijke verjonging en zeldzame vegetaties). Ook kan teveel menselijke activiteit (zoals loslopende honden) de aanwezige fauna verstoren en naar percelen van derden verjagen. Omgekeerd kan een specifiek natuurbeheer het leefgebied van faunasoorten verbeteren. Ook zorgt een goed afvalbeheer en reinigingsregime met name in stedelijk gebied ervoor, dat plaagdieren geen kans krijgen. Een goede balans tussen de diverse functies en de aanwezige fauna, vraagt om een faunabeheer dat soort- en gebiedsgericht is.

Ingrijpen in beschermde soorten is niet toegestaan, tenzij de noodzaak ervan is aangetoond, er geen alternatieven zijn en de instandhouding van de soort is geborgd. Drie voorwaarden die om een zorgvuldige onderbouwing van keuzes en om transparante afwegingen vragen. Temeer ook vanwege de economische en maatschappelijke belangen die meespelen. Om dit goed te kunnen doen, zijn allereerst eenduidige meetbare doelen nodig die ook te evalueren zijn. Daarnaast is een transparant (wetenschappelijk-verantwoord en maatschappelijk-geaccepteerd) afwegingskader vereist, op basis waarvan keuzes tussen beheermaatregelen kunnen worden gemaakt en tot de meest effectieve maatregelen kan worden gekomen. Tot slot is een structurele evaluatie essentieel, om het faunabeheer voortdurend te optimaliseren op basis van ervaringen, resultaten en ontwikkelingen. Hiervoor is onder andere input nodig van gerichte monitoringdata en actuele veldkennis. Dit vraagt om een planmatig faunabeheer dat cyclisch wordt bijgesteld op basis van de meest recente gegevens en ontwikkelingen.

Het faunabeheer is binnen haar eigendommen weliswaar een taakverantwoordelijkheid van de gemeente zelf, bij de uitvoering zijn echter ook andere partijen betrokken. Elk van deze partijen vervult een net zo belangrijke schakel in het totale faunabeheer. Elk van deze partijen heeft ook zijn specifieke expertise en rol. Duidelijk moet zijn wie welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen het gemeentelijk faunabeheer heeft. Dit vraagt om een faunabeheer met een gestructureerde en duidelijke samenwerking tussen de uitvoerende partijen.

Tenslotte is de rol van overige grondeigenaren (Waterschap, Provincie, particulieren, terreinbeherende organisaties en dergelijke) van belang bij het faunabeheer binnen de gemeentegrenzen. Naast het voorkomen van wederzijdse overlast en schade, is communicatie, afstemming en eventueel samenwerking hierbij van belang om zo effectief mogelijk invulling te geven aan faunabeheer. Het gemeentelijk soort- en gebiedsgericht faunabeheerplan is de basis hiervoor.

Ambitie

In het gemeentelijk soort- en gebiedsgericht faunabeheerplan zijn voor de gemeentelijke eigendommen, binnen wettelijke kaders en maatschappelijk ingebed, onze natuurambities leidend. Het geeft op een transparante wijze inzicht in doelen, belangen, afwegingen en aanpak van faunabeheer, is uitgangspunt voor de afspraken met betrekking tot een efficiënte uitvoering van maatregelen samen met onze partners op gemeente-eigendommen en is de basis voor afstemming met derden en maatschappelijke organisaties.

2. DE OPGAVE

Met betrekking tot faunabeheer heeft de gemeente een opgave te vervullen. Dit vloeit voort uit de wet- en regelgeving. Voor de gemeentelijke eigendommen, kan de gemeente daar binnen de wettelijke kaders, zelf invulling aan geven. In dit hoofdstuk is de betreffende regelgeving beschreven (§2.1) en zijn de gemeentelijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden benoemd vanuit de verschillende rollen die de gemeente bij het faunabeheer heeft (§2.2). Faunabeheer betekent ingrijpen in populaties van soorten. Dit gebeurt vanuit een bepaalde beheerstrategie (§2.3) en bij bepaalde aandachtsoorten (§2.4). De beheerstrategie en de aandachtsoorten waarvoor op dit moment actief faunabeheer nodig is, zijn in dit hoofdstuk aangegeven.

2.1 Regelgeving en beleid

De soortenbescherming is samen met de schadebestrijding en populatiebeheer, in de Wet natuurbescherming 2017 (Wnb) en in de Interim omgevingsverordening Brabant neergelegd. Specifiek in relatie tot de plaagdierbeheersing is ook de Wet publieke gezondheid relevant.

Wet natuurbescherming en Interim omgevingsverordening Brabant

In het kader van de soortbescherming verbiedt de Wnb het doden, vangen of opzettelijk verstoren van dieren. Hiervoor kent de wet beschermingsregimes met specifieke verbodsbepalingen voor Europees beschermde Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten, en voor zogenaamde Andere soorten (de nationaal beschermde soorten), allen de strikt beschermde soorten genoemd. Daarnaast geldt de algemene zorgplicht, ook voor niet-beschermde soorten. Treden er negatieve effecten op bij strikt beschermde soorten, dan geldt er een ontheffingsplicht en moeten mitigerende maatregelen worden uitgevoerd. Een ontheffing is niet aan de orde als het provinciaal vrijgestelde soorten betreft of als aantoonbaar kan worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De vrijgestelde soorten zijn aangegeven in de Interim omgevingsverordening.

Voor schadebestrijding en populatiebeheer, kan op grond van wettelijk erkende belangen en onder strikte voorwaarden, van de verbodsbepalingen voor soortbescherming worden afgeweken. Daarbij moet het gaan om minimaal één van de volgende erkende belangen:

- 1) volksgezondheid: overdracht van ziektes via dieren op mensen;
- 2) openbare veiligheid: verkeersveiligheid, aanvallen door dieren, ontstaan van gevaarlijke situaties (door grote aantallen dieren tegelijk, ondergraving dijklichamen, verstoring waterhuishouding);
- 3) veiligheid luchtverkeer: aanvaring met dieren in lucht en op de landingsbaan, ondergraving landingsbaan;
- 4) schade aan eigendommen (bedrijfsmatig): bossen (houtproductie), gewassen (agrarische productie), vee (direct en door overdracht van ziektes; agrarisch en particulier), visgronden, sportvelden, bedrijventerreinen, begraafplaatsen/strooivelden, recreatieterreinen en aan parken, plantsoenen en ander openbaar groen.
- 5) overlast (niet-bedrijfsmatig) door hinder vanwege geluid, stank, gezondheidsklachten, uitwerpselen, gevoelens van onbehagen, verspreiding van afval en/of door schade (plaagdieren in bebouwing en openbare ruimte, soorten in/aan gebouwen of in/aan/op andere private eigendommen zoals auto's, vervuiling van recreatieterreinen, schade aan vogelhouders);

- 6) bescherming van wilde flora en fauna en de instandhouding van natuurlijke habitats: vertraging/stoppen van natuurlijke verjonging van bossen, begrazing en eutrofiering van waardevolle vegetaties (onder andere in en rond vennen), predatie van bodembroeders en jonge dieren (bijvoorbeeld weidevogels), wroetschade, verdringing van inheemse diersoorten (door invasieve exoten, verwilderde soorten, voedselconcurrentie door gehouden diersoorten);
- 7) dierenwelzijn: ondraaglijk lijden van dieren ingeval dieren gewond zijn of een trauma hebben opgelopen of als gevolg van ziekten, waardoor dieren minder weerstand hebben en verzwakken;
- 8) populatiebeheer ter beperking of stabilisatie van een populatie ingeval van onredelijk veel schade aan belangen of als de aantallen de draagkracht van een gebied te boven gaan.

De strikte voorwaarden hebben betrekking op de soorten, de periode, het middel, de methode en de vereisten waaraan de uitvoerder moet voldoen.

Een afwijking van de verbodsbepalingen kan alleen op basis van een landelijke of provinciale vrijstelling of met een provinciale ontheffing. Een dergelijke vrijstelling of ontheffing is alleen aan de orde, als er geen andere bevredigende oplossing is om de (toekomstig te verwachten) schade of overlast te voorkomen of te beperken resp. het populatiebeheer uit te voeren. Ook mag door de ingreep de staat van instandhouding van de betreffende populatie van die diersoort niet in het geding zijn.

Op de landelijk vrijstellingslijst staan de soorten Canadese gans, houtduif, kauw, konijn, vos en zwarte kraai. In Brabant geldt een provinciale vrijstelling voor woelrat en veldmuis. Provinciale ontheffingen zijn voor specifieke situaties verleend voor konijn, ree, vos en wild zwijn. Daarnaast zijn er incidentele ontheffingen afgegeven voor diverse soorten. Een incidentele ontheffing kan worden aangevraagd voor een diersoort waarvoor een faunabeheerplan of ontheffing ontbreekt.

Daarnaast geldt er nog het jachtrecht op de zogenaamde wildsoorten fazant, haas, wilde eend, konijn en houtduif.

En verder kan Gedeputeerde Staten aan (groepen van) personen een opdracht tot beheer afgeven in specifieke (nood)situaties/wanneer er geen andere goede oplossingen zijn. Dit kan bijvoorbeeld bij de afhandeling van calamiteiten, het beheer van (invasieve) exoten of bij het nulstandbeheer van wilde zwijnen en verwilderde dieren. In Brabant zijn voor diverse soorten opdrachten verleend.

De Wnb stelt ook regels met betrekking tot de organisatie en de uitvoering van schadebestrijding en populatiebeheer. Wat betreft de organisatie, coördineert de Faunabeheereenheid (FBE) Brabant de uitvoering van het faunabeheer in Brabant. De FBE vertaalt het provinciaal faunabeleid door in uitvoeringsbeleid, in de vorm van faunabeheerplannen per diersoort of groep van dieren. Een faunabeheerplan moet door Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd en wordt ter inzage gelegd. De feitelijke uitvoering in het veld wordt gedaan door de lokale wildbeheereenheden (WBE). Binnen de gemeente Helmond, zijn dit WBE De Helm, WBE Deurne en WBE Groot Strabrecht. WBE's stellen over het algemeen een meerjarig wildbeheerplan op (niet verplicht en niet openbaar), waarin is aangegeven wat de WBE van plan is en hoe ze dit wil bereiken.

Het beheer door de WBE's begint met het gebruik maken van ontheffingen en invulling geven aan opdrachten. In de meeste gevallen komen deze via de FBE. De provincie heeft voor een aantal diersoorten ontheffingen en opdrachten aan de FBE verleend/gegeven. Een WBE kan ook rechtstreeks een incidentele ontheffing bij de provincie aanvragen.

In basis heeft de wetgever de verantwoordelijkheid voor schadebestrijding en populatiebeheer bij de grondgebruiker (de grondeigenaar, de pachter of degene met een bepaald gebruiksrecht) neergelegd. Behalve bij een provinciale opdracht: dan ligt de verantwoordelijkheid bij de aangewezen (groep van) personen. De grondgebruiker kan dus gebruik maken van de landelijke en provinciale vrijstelling en van de provinciale ontheffingen om de betreffende soorten te beheren. Ook kan de grondgebruiker zelf een incidentele ontheffing aanvragen. De grondgebruiker kan deze rechten schriftelijke overdragen aan een WBE of anderen.

Wat betreft het jachtrecht, is primair de grondeigenaar gerechtigd tot gebruikmaking hiervan en is deze voor de wet de jachthouder. Maar ook het jachthouderschap kan worden verhuurd aan de grondgebruiker (of door deze), aan de WBE of anderen.

De praktijk is dat schadebestrijding en populatiebeheer, voor de diersoorten waarvoor in een goedgekeurd Faunabeheerplan beleid is geformuleerd, door de WBE's worden uitgevoerd. Niet in alle gevallen gaat daarbij het jachtrecht mee. De jachthouder oefent dan zelf het jachtrecht uit of er wordt geheel geen gebruik gemaakt van het jachtrecht. Voor de diersoorten waarin de WBE's geen rol hebben, heeft het waterschap een taak of wordt de uitvoering door de gemeente zelf gedaan of wordt deze belegd bij commerciële bedrijven (bijvoorbeeld plaagdierbestrijding) en ook vrijwilligersorganisaties.

Alleen een jachthouder met een jachtakte, mag een geweer gebruiken en is lid van een WBE. Gekoppeld aan het jachtrecht, gelden er specifieke registratieverplichtingen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het digitale Fauna Registratie Systeem (FRS). Dit is een landelijk registratiesysteem voor de coördinatie, vergunningverlening, rapportage en monitoring van het faunabeheer. In het registratiesysteem worden gegevens verzameld over levende, gedode, dood gevonden en doodgereden in het wild levende dieren. En er staat in wie wat doet en in welk gebied. Ook machtigingen van ontheffingen en opdrachten die via de provinciale FBE komen, worden via het FRS naar de WBE's doorgezeten. De WBE's schrijven deze vervolgens door naar hun jachthouders (grondeigenaar, pachter, huurder jachtgenot), die daarmee zelf kunnen handelen of de machtiging aan jachtaktehouders kunnen overdragen.

De Wnb kent ook een schadevergoedingsregeling. Als er ondanks alle preventie- en bestrijdingsmaatregelen, toch nog schade is, kunnen grondgebruikers een beroep doen op het Faunafonds.

Voor de afhandeling van fauna-aanrijdingen werkt de FBE samen met Stichting Afhandeling en Monitoring Fauna-aanrijdingen (SAMF). Deelnemers van SAMF hebben toestemming om dieren die zijn aangereden uit hun lijden te verlossen. Elke WBE heeft daarvoor een zogenaamde valwild coördinator. Zij werken onder regie van de meldkamer van politie. SAMF werkt samen met de landelijke Stichting Wildaanrijdingen Nederland (SWN).

Wet publieke gezondheid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de algemene volksgezondheid. Deze zorgplicht is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid. Onder deze zorgplicht voor algemene infectieziektebestrijding, valt ook de overdracht van ziekten door dieren (zoönosen). Dit betekent concreet dat de gemeente onder meer verantwoordelijk is voor de beheersing van knaagdieren in de openbare ruimte, om de verspreiding van ziekten door knaagdieren tegen te gaan. De gemeente wordt geacht hiervoor een beleidsplan plaagdierbeheersing te hebben. Ook in de lokale gezondheidsplannen, zou dit een doorwerking moeten hebben. Voorkomen van knaagdieroverlast heeft ten slotte een relatie met een gezonde leefomgeving.

Beleidsplan Jacht en Wildschade gemeente Helmond

In dit beleidsplan van 2004 legt de gemeente Helmond het accent op natuurontwikkeling en kiest voor een tweesporenbeleid, waarin het 'Nee, tenzij'-principe gehanteerd wordt voor het jachtbeleid en het 'Ja, mits'-principe voor het wildschadebeleid. Dat wil zeggen dat alleen de landelijk en provinciaal vrijgestelde wildschadesoorten bejaagd mogen worden. Daarvan zijn op de gemeentelijke eigendommen in dit beleidsplan tot dusver de haas en fazant³ uitgesloten, behalve ingeval van aantoonbare schade

³ Met ingang van 14 oktober 2020 zijn haas en konijn opgenomen in de Rode Lijst Zoogdieren. Voor het konijn moeten aanvullende afspraken met de WBE's gemaakt worden.

waarbij dan afzonderlijke toestemming nodig is. Voor de gemeentelijke sportvelden zijn met WBE de Helm afspraken gemaakt over schadebestrijding zónder gebruikmaking van het geweer (betreft konijn).

2.2 Gemeentelijke taak, verantwoordelijkheid en bevoegdheden

Faunabeheer omvat de soortenbescherming, de schadebestrijding en het populatiebeheer van in het wild levende (zgn. niet-gehouden) dieren. De gemeente heeft daarin een specifieke taak ingeval dit haar eigen gronden en eigendommen betreft en een algemene taak daarbuiten .

Soortenbescherming

Het doel van soortenbescherming is om de gunstige staat van instandhouding⁴ van soorten te behouden of te herstellen. Om dit doel te bereiken, is het de taak van de gemeente om op haar eigendommen een actieve en een passieve soortbescherming te voeren.

Actieve soortenbescherming omvat enerzijds het behoud, herstel en ontwikkeling van leefgebied voor soorten. De maatregelen om het leefgebied van de soort te verbeteren kunnen bestaan uit het bieden van dekking, voedsel, rust en broedgelegenheid en het verkleinen van het risico op predatie. Anderzijds betreft dit de uitvoering van maatregelen voor soorten die dreigen te verdwijnen. Concreet gaat het dan om maatregelen bij de aanleg en het (natuur)beheer van de eigen natuurgebieden en van Ecologische Verbindingszones (EVZ), zoals de EVZ Schootense loop en de EVZ Goorloop. Maar ook gaat het om de aanleg van natuur en het groenbeheer in stedelijk gebied en het natuurinclusief⁵ maken van gemeentelijke gebouwen/bouwwerken en van het openbaar gebied.

Bij het natuurbeheer van de natuurgebieden en de EVZ's, zijn de natuurdoeltypen⁶ van het provinciaal Natuurbeheerplan uitgangspunt. Aan deze natuurdoeltypen zijn zogenaamde doelsoorten gekoppeld, waarmee de natuurkwaliteit wordt uitgedrukt. Per natuurgebied is een natuurbeheerplan uitgewerkt, waarin beheermaatregelen zijn benoemd, om het betreffende natuurdoeltype in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen. Oftewel om de kwaliteit van het leefgebied zodanig te maken, dat zoveel mogelijk doelsoorten er kunnen gedijen. Als voorbeelden kan het Beheerplan Bossen en het Uitvoeringsplan inrichting en beheer De Bundertjes worden genoemd.

Bij de passieve soortenbescherming is het de taak van de gemeente als bevoegd gezag, om via vergunningverlening, ruimtelijke planvorming en voorlichting, ervoor te zorgen, dat er geen negatieve effecten op soorten en leefgebieden plaatsvinden en waar nodig, mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd. Dit geldt voor activiteiten van derden, maar ook voor projecten waar de gemeente zelf eigenaar/deelnemer van is. De gemeente heeft daarin ook een voorbeeldfunctie.

⁴ De staat van instandhouding (Svl) is een maat voor de duurzaamheid van een populatie, dat wil zeggen de mate waarin een soort in een bepaald gebied kan blijven voortbestaan. De Svl wordt bepaald aan de hand van de (trend in) populatieomvang, de (trend in) verspreiding, de omvang en kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief (factoren die de levensvatbaarheid op de lange termijn in gevaar kunnen brengen).

⁵ Natuurinclusief maken wil zeggen dat in of aan een gebouw, brug, kade en geluidswal, voorzieningen voor gebouw bewonende soorten, zoals vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen, worden aangebracht. Maar het kan ook gaan om groene daken en in openbaar groen om specifieke beplanting voor insecten, muurvegetatie, halfverharding voor tredplanten als bron van voedsel, om een insectenhotel en vogeltil, en om vleermuisvriendelijke verlichting. Zie www.checklistgroenbouwen.nl voor voorbeelden.

⁶ Een natuurdoeltype is een nagestreefde combinatie van abiotische (bodem, water, licht, voedselrijkdom, e.d.) en biotische kenmerken (planten en diersoorten met een specifieke wisselwerking binnen en tussen soorten) in een bepaald gebied. De biotische kwaliteit van een natuurdoeltype wordt bepaald door het voorkomen van een specifieke set van kwalificerende flora- en faunasoorten. Dit is uitgewerkt in de Index Natuur en Landschap zie www.bij12.nl .

Schadebestrijding en populatiebeheer

In Helmond leven diverse diersoorten in de natuurgebieden, maar ook daarbuiten en binnen stedelijk gebied. Deze dieren verplaatsen zich, zoeken hun voedsel en planten zich voort. Meestal is dit geen probleem, maar in bepaalde situaties kan hierdoor schade en overlast ontstaan aan landbouwgewassen, bosaanplant, particuliere eigendommen en dergelijke, of bestaat er een risico voor bijvoorbeeld de verkeersveiligheid door overstekend wild of voor de volksgezondheid als het gaat om bepaalde overdraagbare ziektes. Daarnaast kan het gebeuren dat er binnen een populatie dieren, gezondheidsproblemen ontstaan of dat deze een dusdanig omvang krijgt, dat er een voedseltekort optreedt. Ook kan de aanwezigheid van bepaalde diersoorten, zoals invasieve exoten, ten koste gaan van andere ook gewenste diersoorten of flora.

Om deze schade en risico's te beperken of te voorkomen, wordt aan schadebestrijding gedaan. Daarbij worden preventieve maatregelen genomen om schade te voorkomen. Als dit niet helpt, mag onder strikte voorwaarden populatiebeheer worden uitgevoerd. Bij populatiebeheer wordt het evenwicht tussen geboorte en sterfte van een soort, wat betreft aantallen en dichtheden, op een lager niveau ingesteld, dan de ecologische draagkracht van het betreffende leefgebied voor die soort. Welk niveau dat is, hangt af van het maatschappelijk draagvlak ter plaatse oftewel van de mate waarin de optredende schade en risico's nog acceptabel wordt bevonden.

De verantwoordelijkheid om schade en risico's te beperken of te voorkomen, ligt bij de grondgebruiker. De grondgebruiker is meestal de eigenaar van de grond, maar kan ook de pachter zijn of degene die een beperkt gebruiksrecht van de grond en de daarop aanwezige opstallen heeft. De gemeente beschikt over het nodige areaal gronden in de vorm van natuurterreinen, projectgronden en openbaar gebied (wegen, parken, plantsoenen, etc.) en mag en moet zelfs binnen de wettelijke regels aan schadebestrijding en populatiebeheer doen.

Kortom, op grond van het eigendomsrecht, mag de gemeente binnen de wettelijke regels en het natuurbeleid, vanuit haar rol een eigen beleid voeren ten aanzien van het faunabeheer. De gemeente Helmond heeft daarin de volgende rollen:

- grondgebruiker en eigenaar/gebruiker van bebouwing en andere (bouw)werken;
- terreinbeherende organisatie van de eigen (natuur)terreinen (incl. tijdelijke natuur);
- wegbeheerder van gemeentelijke wegen en andere infrastructuur;
- beheerder van het publieke domein (openbaar groen, parken, bermen, etc.) in stedelijk gebied en buitengebied;
- jachthouder;
- bevoegd gezag bij de vergunningverlening en planvorming van projecten waarin de gemeente participeert;

De uitvoering van het eigen beleid mag niet leiden tot onrechtmatige hinder of overlast van aangrenzende grondgebruikers. Bij de uitvoering mag de gemeente het faunabeheer zelf doen of uitbesteden aan daarvoor gekwalificeerde en bevoegde anderen.

Verder is de gemeente bij de melding/klachten van overlast/schade door diersoorten aan/op particulier eigendom, het eerste aanspreekpunt voor inwoners en dient daar adequaat actie op te (laten) ondernemen.

En tenslotte heeft de gemeente ten aanzien van het faunabeheer een voorbeeldfunctie en voorlichtingstaak.

In bijlage 1 zijn de gemeentelijke rollen naar verantwoordelijkheid, bevoegdheden, taken en bijzonderheden, nader uitgewerkt. Daarbij is aangegeven aan welke artikelen in de Wet natuurbescherming dit gerelateerd is.

2.3 Faunabeheer

Beheerstrategieën

Of het nu een natuurgebied is of een stedelijke omgeving, overal is natuur. Op deze natuur is regelgeving en beleid van toepassing met als primaire doel het behoud van biodiversiteit op een zo natuurlijk mogelijke wijze. In provinciale en lokale natuurbeheerplannen zijn de natuurdoelen specifiek gemaakt voor beschermde gebieden en soorten. Om deze natuurdoelen te bereiken, kan voor een bepaalde beheerstrategie worden gekozen. Deze beheerstrategie loopt uiteen van nietsdoen tot een meer of minder menselijk ingrijpen in de natuurlijke processen. Welke beheerstrategie wordt nagestreefd, hangt af van de aard en omvang van het terrein. De keuze van een bepaalde beheerstrategie, is van invloed op de wijze waarop het faunabeheer zal worden toegepast (tabel 1).

Tabel 1 Beheerstrategie vs. faunabeheer

Beheerstrategie * (mate van menselijk ingrijpen)	Terreingrootte	Mogelijk faunabeheer
Nagenoeg natuurlijk	> 1.000 ha	nietsdoen **
Begeleid natuurlijk	> 250 ha	nietsdoen **
Halfnatuurlijk	0,5 – 250 ha	nietsdoen tot ingrijpen
Multifunctioneel	> 0,1 ha	ingrijpen

* indeling gebaseerd op het Handboek natuurdoeltypen (2001 LNV) dat als basis dient voor het Nederlandse natuurbeleid

** ingrijpen kan toch noodzakelijk zijn als aantal en kwaliteit van een soort achteruitgaat

De beheerstrategie Nagenoeg natuurlijk omvat het realiseren van een optimale natuurkwaliteit op landschapsniveau door het ongestoord laten verlopen van grootschalige landschapsvormende (abiotische en biotische) processen.

Bij een Begeleid natuurlijke beheerstrategie gebeurt dit door het actief beïnvloeden van grootschalige landschapsvormende (abiotische en biotische) processen.

Voor de Halfnatuurlijke beheerstrategie is uitgangspunt het realiseren van een optimale natuurkwaliteit, door kleinschalig beheer (al of niet in de vorm van actief ingrijpen).

En tenslotte gaat het bij de Multifunctionele beheerstrategie om het realiseren van een zo goed mogelijke natuurkwaliteit in gebieden waar, als gevolg van medegebruik, een optimale natuurkwaliteit niet mogelijk is.

Voor de Helmondse natuur zijn de beheerstrategieën Halfnatuurlijk en Multifunctioneel van toepassing. Het landschap is namelijk in verregaande mate door de mens bepaald, maar de intensiteit van de ingrepen varieert van plaats tot plaats. Hierdoor bestaat er een afwisseling in extensief gebruikte gebieden, natuurrijk cultuurlandschap en plekken waar meerdere functies samenkomen (bijvoorbeeld recreatie, natuur en/of houtproductie in een bos) of waar de natuurfunctie ondergeschikt is (bijvoorbeeld in een plantsoen of sportaccommodatie in stedelijk gebied en in landbouwgebieden).

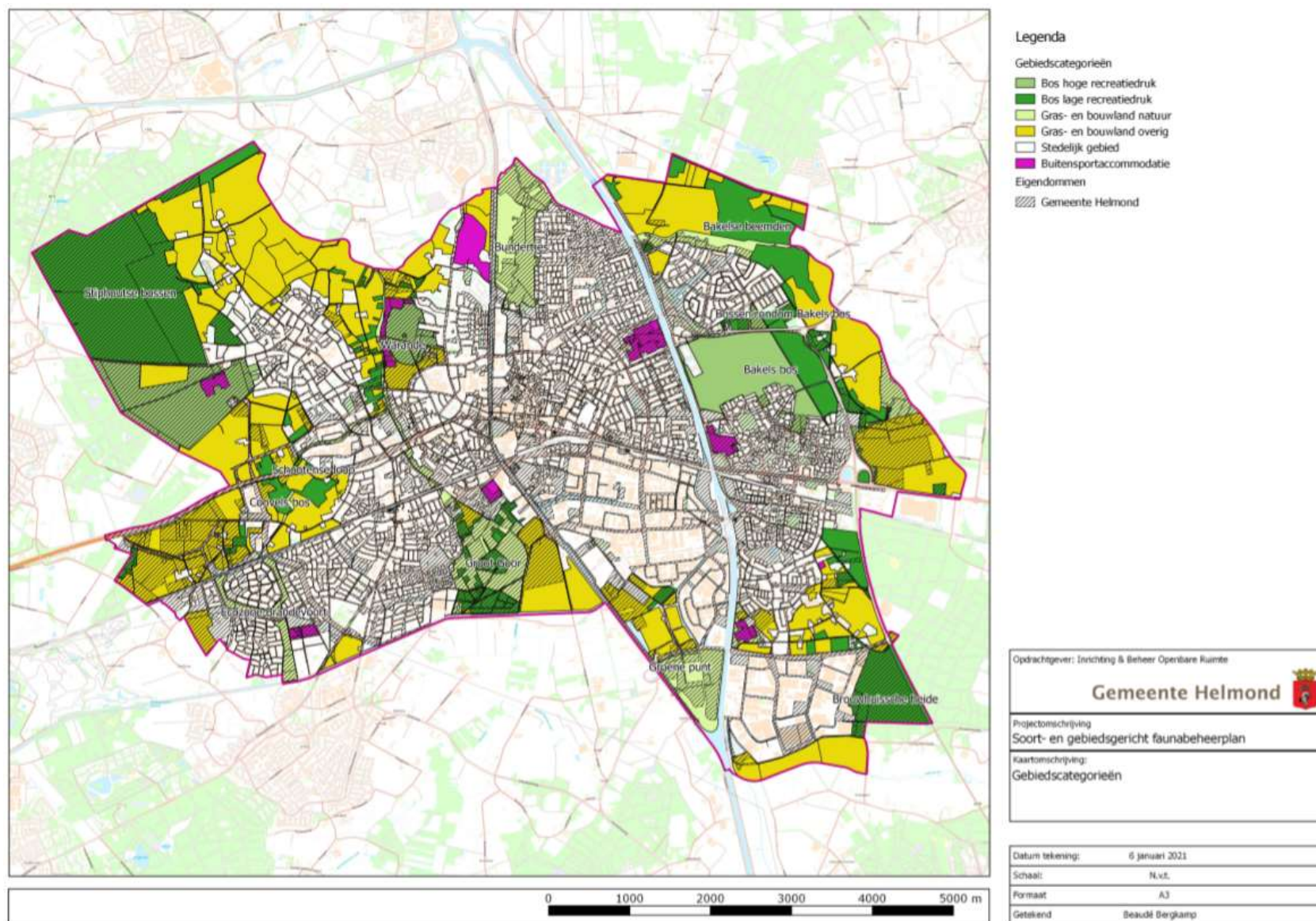
Bij de beheerstrategie Halfnatuurlijk is het beheer gericht op ecosystemen welke onder invloed staan van natuurlijke processen. De mens zal echter plaatselijk sturen en ingrijpen door middel van bv. maaien, plaggen, begrazen en kappen. Bij een dergelijke strategie kunnen bos, halfopen en open landschap naast elkaar bestaan. De ruimtelijke verdeling van deze terreintypen zal afhangen van het gekozen natuurdoel, in samenhang met de natuur- en landschapswaarden. Deze beheerstrategie biedt ruimte voor kleinschalige bevordering van specifieke successiestadia en de daarin voorkomende en daarvan afhankelijke soorten. Centraal staat hier het landschapspatroon tot op ecotoopniveau (perceelniveau of vak- en afdelingenniveau). Een voorbeeld voor de hogere zandgronden, zijn heidegebieden. Voorbeelden in lager gelegen gebieden zoals beekdalen zijn weidevogelgraslanden, hooilanden, schraallanden, kruidenrijke graslanden, gemaaide rietlanden, moerasheiden. Maar ook cultuurobjecten en aardkundige waarden, die als grasland of bos worden beheerd (landgoederen, eendenkooien, stinsbos, e.d.) behoren hiertoe. En ook kleine landschapselementen vallen onder deze beheerstrategie (knotwilgen, geriefhoutbosjes, poelen, houtwallen, hoogstamboomgaarden, e.d.).

Bij de beheerstrategie Multifunctioneel is sprake van een compromis met andere functies, zoals een intensievere recreatie of agrarische productie. Binnen de randvoorwaarden die deze functies stellen wordt echter steeds naar een optimum aan natuur- en landschapswaarden gestreefd. Voorbeelden zijn agrarische productiegraslanden en recreatieterreinen. Onder multifunctioneel vallen ook functies waarbij natuur ondergeschikt is, zoals op buitensportaccommodaties.

Vanwege de veelal meervoudige functie die gebieden in Helmond hebben, worden gebiedscategorieën onderscheiden waaraan een beheerstrategie is gerelateerd (tabel 2 en figuur 1). Dit betekent dat er wat betreft het faunabeheer, altijd ergens in Helmond enige vorm van ingrijpen nodig kan zijn, om de gewenste natuurkwaliteit te kunnen realiseren. Dit ingrijpen kan dan zowel soortbevordering als ook soortbeperking omvatten.

Tabel 2 Gebiedscategorieën met bijbehorende beheerstrategie voor gemeentelijke eigendommen

Gebiedscategorie	Voorbeelden	Beheerstrategie
Bos met hoge recreatiedruk	Warandebos en directe omgeving; zuidelijk deel Stiphoutse bossen	Halfnatuurlijk of Multifunctioneel
Bos lage recreatiedruk	Groot Goor, BZOB, Noordelijk deel Stiphoutse bossen, zone rond Bakels Bos	Halfnatuurlijk
Gras- en bouwland natuur	EVZ-gebieden langs Goorloop, Schootense Loop, Bakelse Aa, Aa, Gulden Aa e.o., Groene Peelvallei (Berkendonk), natuurterreinen binnen NNB, gronden in gebieden Bundertjes, Groot Goor en Varendschut e.d.	Halfnatuurlijk
Gras- en bouwland overig	braakliggende terreinen, gronden in landbouwkundig gebruik	Multifunctioneel
Stedelijk gebied	parken, plantsoenen, bermen, e.d., maar ook bouwwerken	Multifunctioneel of Halfnatuurlijk
Buitensportaccommodaties	De Braak, Espendonk, Rijpelberg, De Beemd, Brandevoort, Molenven, Warande ed.	Multifunctioneel

Figuur 1: Ligging van de verschillende gebiedscategorieën met de gemeentelijke eigendommen

Ingrijpen algemeen

Ingrijpen in natuurlijke processen is nodig, als met het reguliere beheer de gewenste natuurkwaliteit niet (meer) kan worden gerealiseerd. Bij soorten kan dit het geval zijn, als de staat van instandhouding achteruit gaat. Er zijn dan soortbevorderende maatregelen nodig. Of het kan zijn dat een soort het (zo) goed doet, maar dat er schade of veiligheidsrisico's ontstaat bij andere belangen, zoals schade aan zeldzame vegetaties, jonge bosaanplant, landbouwgewassen en risico's van overstekend wild voor het, verkeer, etc. Ook kan het gaan om soorten die hier niet gewenst zijn, de invasieve exoten. In die soort gevallen zijn dan soortbeperkende maatregelen nodig. Of er ingegrepen moet worden, is dus afhankelijk van de soort en van de mate waarin de schade- of overlast maatschappelijk geaccepteerd wordt. De manier waarop wordt ingegrepen is afhankelijk van de soort en de gebiedscategorie waar wordt ingegrepen. Wanneer, waar en door wie de soortbevorderende en soortbeperkende maatregelen worden uitgevoerd, is in een operationeel plan per partij (gemeente, WBE, derden) en per faunasoort uitgewerkt. Hiervoor zijn voor de gemeentelijke eigendommen, de soorten die hier voor (kunnen) komen in beeld gebracht, zijn de natuurdoeltypen en beheerdoelen aangegeven en is bepaald welke wettelijke belangen er aan de orde zijn.

Ingrijpen middels soortbevorderende maatregelen

Onder soortbevorderende maatregelen worden beheermaatregelen verstaan die gericht zijn op kwaliteitsverbetering van het ecosysteem waarbinnen een soort voorkomt. Deze maatregelen kunnen daarom ook een groep van soorten (be)treffen. Soortbevorderende maatregelen zijn onder meer:

- het verrichten van beheer- en inrichtingswerkzaamheden om voor de fauna belangrijke terreincondities in stand te houden of te herstellen (bijvoorbeeld plaggen, maaien/begrazen, kappen, creëren van nest/verblijfplaatsen, plaatsen van nestbeschermers, zorgen voor dood hout, e.d.);
- het behoud van de rust op de daarvoor in aanmerking komende locaties en tijdstippen;
- het toezicht op het terreinbezoek in relatie tot de nagestreefde natuurwaarden;
- herintroductie van soorten als soorten een gebied niet meer kunnen herkoloniseren vanwege verspreidingsproblemen.

Bij het inzetten van soortbevorderende maatregelen, zijn diverse afwegingen, criteria en wettelijke kaders (denk aan Wnb) van belang. Te denken is hierbij aan afwegingen ten aanzien van:

- de soort: zeldzame of bedreigde soort, passend binnen terreindoelstelling, voldoende inzicht (aantallen, verspreiding, habitateisen, beheer);
- het beheer: reguliere beheer is onvoldoende om de populatie op termijn te behouden; zonder de soortbevorderende maatregel geen gunstige staat van instandhouding
- de soortbevorderende maatregelen zijn praktisch uitvoerbaar en zijn niet gebiedsvreemd;
- de maatregelen: duurzaam of duurzaam uit te voeren, praktisch uitvoerbaar, niets gebiedsvreemd, monitoring vindt plaats om de effectiviteit te beoordelen.

Er wordt ook aangesloten bij het provinciale en landelijke beleid voor die soort. Soortbevorderende maatregelen kunnen daarnaast worden ingezet voor wetenschappelijk onderzoek, natuureducatie en natuurbeleving.

Ingrijpen middels soortbeperkende maatregelen

Bij soortbeperkende maatregelen gaat het om maatregelen die leiden tot aantalsbeperking en/of populatieafname van een bepaalde diersoort op plekken waar ze vanwege wettelijke belangen (zie §2.1) niet gewenst zijn. Het gaat dan om maatregelen zoals:

- biotoopbeheer (aantrekkelijk maken) en afrasteren van gebieden om faunasoorten binnen natuurterreinen te houden;
- afschermen of teelttechnische danwel inrichtingsmaatregelen, zodat faunasoorten er niet/lastiger bij, door, op of over kunnen;

- het aantrekken van natuurlijke vijanden;
- het toepassen van afschrikmiddelen om dieren te verjagen of om het onaantrekkelijk te maken (geur- en smaakstoffen, visuele middelen, akoestische middelen);
- wegvangen met vangmiddelen en elders weer uitzetten;
- legselverstoring;
- het doden door middel van klemmen, giften/gassingsmiddelen of afschot in het veld of doding na wegvang.

Alvorens soortbeperkende maatregelen worden ingezet, wordt telkens de volgende afweging doorlopen:

- 1^e welk wettelijk belang is aan de orde: volksgezondheid en veiligheid heeft daarin een hogere prioriteit dan bijvoorbeeld schade aan landbouwgewassen;
- 2^e zijn alle mogelijke preventieve maatregelen om schade- en overlast te voorkomen toegepast;
- 3^e in het uiterste geval wordt pas overgegaan tot legselverstoring of doding van dieren als preventiemaatregelen niet toepasbaar of effectief zijn gebleken.

Het gebruik van soortbeperkende maatregelen is in de Wet natuurbescherming gereguleerd. Daarin is wettelijk aangegeven welke middelen, wanneer op welke dieren en door wie mag worden ingezet. Voorafgaand daaraan is eerst bepaald of de inzet van soortbeperkende maatregelen nodig is. Bijvoorbeeld bij economische schade kan een financiële compensatie ook voldoende zijn (al dan niet via het Faunafonds). En als in het uiterste geval het doden van dieren na zorgvuldige afweging, de enig effectieve methode blijkt, dan is afschot de allerlaatste soortbeperkende maatregel die wordt toegepast. In Helmond is toepassing van het geweer sowieso niet toegestaan binnen de bebouwde kom en ook niet op de wildsoorten haas en fazant⁷. Als leidraad voor preventieve maatregelen om schade en overlast te voorkomen, geldt het Handboek Faunaschade.

2.4. Aandachtsoorten

Om voor Helmond in beeld te krijgen voor welke soorten en gebieden faunabeheer nodig is, is eerst onderzocht voor welke soorten – de zogenaamde aandachtsoorten - er binnen de gemeentelijke eigendommen een taak ligt wat betreft soortbescherming resp. wat betreft schadebestrijding en populatiebeheer. Vervolgens is bepaald voor welke van deze aandachtsoorten ingrijpen via faunabeheer op dit moment nodig is.

Als relevante aandachtsoorten zijn aangemerkt de inheemse soorten die in de natuurgebieden van de gemeente Helmond en/of in het openbaar domein binnen of buiten de bebouwde kom voorkwamen, voorkomen of voor kunnen komen. Ook gaat het om (niet-inheemse) soorten die ongewenst zijn.

Aandachtsoorten die voorkwamen zijn soorten die we graag terug willen zien. Hiervoor worden maatregelen uitgevoerd, om leefgebied te creëren of om bestaand leefgebied te verbeteren. Het kan daarbij ook gaan om de herintroductie van soorten.

Bij soorten die voor kunnen komen, gaat het om inheemse soorten die nog niet binnen de gemeente Helmond resp. binnen de gemeentelijke eigendommen zijn gesignaleerd, maar in de toekomst wel verwacht worden. Als voorbeeld kunnen het wildzwijn en de wolf worden genoemd.

⁷ Met ingang van 14 oktober 2020 zijn haas en konijn opgenomen in de Rode Lijst Zoogdieren. Voor het konijn zullen moeten aanvullende afspraken met de WBE's gemaakt worden.

Bij niet-gewenste soorten gaat het om invasieve-exoten, dit zijn soorten die niet van nature in Nederland voor komen en door menselijk handelen hier terecht zijn gekomen. Daarbij gaat het overigens niet om soorten die elders in Europa inheems zijn en door klimaatverandering oprukken naar Nederland. Als een exoot de inheemse soorten verdringt, dan is het een invasieve exoot en dient deze, ook voortvloeiend uit wettelijk kaders, actief te worden bestreden.

Soortbescherming

De aandachtsoorten waar in het kader van de soortbescherming actief faunabeheer relevant is, zijn nog niet allemaal in beeld gebracht. Hier ligt nog een opgave vanuit het gemeentelijk natuurbeheer en is daarom opgenomen in het overzicht van uitvoeringsacties in Hoofdstuk 4. Het gaat hierbij om de soorten waarbij wettelijke belang nummer 6) (zie §2.1) aan de orde is en die strikt beschermd zijn op grond van de Wet natuurbescherming en/of op de Rode Lijst staan. Dit voor zover deze soorten binnen Helmond voor (kunnen) komen. Dit voorkomen wordt bepaald aan de hand van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Enerzijds op basis van de feitelijke waarnemingen die hierin zijn geregistreerd en anderzijds op basis van de kanskaarten in NDFF.

Daarbij ligt de focus op de doelsoorten, die specifiek per natuurdoeltype en natuurgebied in het provinciaal natuurbeheerplan zijn benoemd voor wat betreft het Natuur Netwerk Brabant (NNB) binnen de gemeente. Voor de natuur buiten de NNB zijn het de doelsoorten in de gemeentelijke beheerplannen voor bos, natuur, groenvoorzieningen en bouwwerken⁸.

Actief faunabeheer is nodig bij die aandachtsoorten waarbij de soortbescherming in gevaar komt door andere dieren en het beoogde natuurdoel niet kan worden behaald; bij de soortbescherming kan het daarbij ook gaan om vegetaties en specifieke plantensoorten (denk bv. aan vraat van zoogdieren op waardevolle vegetaties). Voor deze aandachtsoorten in kader soortenbescherming geldt dat nog nader in beeld gebracht moet worden voor welke soort actief faunabeheer noodzakelijk is.

Tabel 2 Voorlopige lijst met aandachtsoorten die voor de soortbescherming in Helmond relevant zijn

Soortgroep	Aandachtsoorten (voorlopig)
Zoogdieren	bunzing, diverse vleermuizen, hermelijn, waterspitsmuis, wezel
Vogels	boomleeuwerik, boomvalk, bosuil, das, havik, huiszwaluw, ijsvogel, kwartelkoning, middelste bonte specht, nachtzwaluw, oeverzwaluw, rietvogels, roek, slechtvalk, spechten, steenuil, struweelvogels, watersnip, wielewaal, wulp
Amfibieën	alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker
Reptielen	levendbarende hagedis
Vissen	bermpje, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, kopvoorn
Vlinders	bruine eikenpage, gentiaanblauwtje, groot dikkopje, kleine ijsvogelvlinder
Libellen	diverse libellen waaronder de gevlekte witsnuitlibel
Overige fauna	mieren, veldkrekel
Planten	beenbreek, bosanamoos, bruine snavelbies, dalkruid, dotterbloem, drijvende waterweegbree, gevlekte orchis, jeneverbes, kamperfoelie, kleine ratelaar, kleine zonnedaauw, klokjesgentiaan, knolsteenbreek, moeraskartelblad, moerasstreepzaad, rapunzelklokje, rietorchis, salomonszegel, veenpluis

⁸ Voor groenvoorzieningen – zeker in stedelijk gebied - en voor bouwwerken (natuur inclusief), zijn nog geen natuurdoelsoorten benoemd.

Schadebestrijding en populatiebeheer

Voor wat betreft de schadebestrijding en populatiebeheer (incl. invasieve exoten), zijn de aandachtsoorten die binnen de eigendommen van de gemeente Helmond relevant zijn, wel al bepaald. Dit is gedaan aan de hand van een analyse van de wettelijke erkende belangen die in Helmond aan de orde zijn. In bijlage 2 is het resultaat van deze analyse samengevat.

Vanuit de totale lijst van aandachtsoorten zijn de faunasoorten bepaald waarvoor op de gemeentelijke eigendommen een actief faunabeheer wordt gevoerd (tabel 3). Actief faunabeheer is alleen nodig voor die soorten en in die gebieden, waarbij een knelpunt bestaat bij de soortbescherming dan wel bij de schadebestrijding en populatiebeheer. Bij de soortbescherming is dan de staat van instandhouding in het geding en bij de schadebestrijding & populatiebeheer is er dan een erkend belang in het geding. Of de staat van instandhouding resp. een erkend belang in het geding is, wordt periodiek bepaald op basis van een evaluatie van de uitvoering en aan de hand van actuele monitoringdata. .

Tabel 3 Lijst met aandachtsoorten die voor de schade-/overlastbestrijding en populatiebeheer in Helmond relevant zijn

Soortgroep	Aandachtsoorten	Actief faunabeheer is op dit moment vereist voor
Zoogdieren	bever, beverrat, das, haas, konijn, mol, muis, muskusrat, rat, ree, steenmarter, verwilderde kat, vleermuizen, vos, wild zwijn, wolf	beverrat, konijn, muis, muskusrat, mol, rat, ree, steenmarter, vos
Vogels	aalscholver, blauwe reiger, ganzen (o.a. Nijlgans, Indische gans), houtduif, kraai, kauw, meeuwen, roofvogels, zwaan, andere watervogels	ganzen (o.a. Nijlgans, Indische gans), zwaan, andere watervogels
Overige	eikenprocessierups, wespen, teken ed.	eikenprocessierups

De lijst met aandachtsoorten is geen statische lijst, maar wordt in het kader van het fauna- en natuurbeheer, regelmatig geëvalueerd. Bij de soortenbescherming, zal de lijst van beschermde soorten niet zo snel wijzigen, maar het kan bijvoorbeeld gebeuren dat door een achteruitgang van een niet-aandachtsoort, het noodzakelijk wordt specifieke faunabeheermaatregelen te nemen, om de staat van instandhouding van deze soort in Helmond weer op peil te brengen. Deze soort wordt dan in de lijst met aandachtsoorten toegevoegd.

Maar er kunnen ook beleidsmatige veranderingen in de natuurdoeltypen en de daaraan gerelateerde doelsoorten plaatsvinden, vanwege nieuwe inzichten. Ook kan de populatie van een bepaalde soort dusdanig toenemen of kan er een nieuwe invasieve exoot de kop op steken, waardoor er een dusdanige schade of veiligheids/gezondheidsrisico optreedt, dat deze als aandachtsoort op de lijst moet komen. Op dezelfde manier zouden ook aandachtsoorten van de lijst af kunnen gaan, als blijkt dat de soortenbescherming dan wel de schade- en overlastbestrijding effectief is.

3. SOORT- EN GEBIEDSGERICHT FAUNABEHEER HELMOND

De gemeente Helmond werkt in de uitvoering van haar faunabeheer samen met andere partijen. In welke gebieden welk faunabeheer op welke soorten wordt uitgevoerd, wordt per partij in een operationeel plan nader uitgewerkt. Voor deze operationele plannen gelden een aantal uitgangspunten van beleid (§3.1). Ook vraagt de uitvoering van het faunabeheer om enige interne en externe organisatie (§3.2). En om de effectiviteit van het gevoerde faunabeheer te kunnen evalueren, zijn monitoringgegevens nodig (§3.3).

3.1 Uitgangspunten van beleid

Met als vertrekpunt het faunabeleid zoals dit in 2004 is vastgesteld, hanteert de gemeente Helmond vanuit haar taakverantwoordelijkheid, voor het gebieds- en soortgericht faunabeheer, de volgende beleidsuitgangspunten.

- 1) *Het gemeentelijk faunabeheer is van toepassing op alle eigendommen van de gemeente Helmond en geldt voor alle fauna waarvoor de gemeente een taakverantwoordelijkheid draagt.*

Toelichting

Op grond van het eigendomsrecht en ook richting (gebruiker van) eigendommen van derden, heeft de gemeente een taakverantwoordelijkheid en een wettelijke bevoegdheid, om beleid te maken en uitvoering te geven aan faunabeheer. Het gemeentelijk faunabeheer heeft daarbij betrekking op gronden en op gebouwen, zowel in het buitengebied als in het stedelijk gebied en gaat enerzijds over soortbescherming en anderzijds over schadebestrijding en populatiebeheer. Omdat dit faunabeheer niet mag leiden tot onrechtmatige hinder of overlast voor aangrenzende gebruikers, wordt hier in de uitvoering rekening mee gehouden. Daarnaast is de gemeente ook aanspreekpunt voor burgers bij schade- en overlast door plaagdieren.

- 2) *Als uitgangspunt voor het soort- en gebiedsgericht faunabeheer dient het gemeentelijk natuurbeleid.*

Toelichting

Het natuurbeleid van de gemeente Helmond is gericht op behoud en versterking van de biodiversiteit en de aantrekkelijkheid voor recreatie. Faunabeheer kan nodig zijn om de natuurdoelen te kunnen bereiken. Daarbij staat soortenbescherming voorop. De afweging om faunabeheer toe te passen is maatwerk, omdat de (natuur) doelen per gebied (kunnen) verschillen, de omgeving van elk gebied anders is en/of omdat per gebied andere wettelijke belangen voor faunabeheer van toepassing (kunnen) zijn. De noodzaak tot ingrijpen is ook afhankelijk van de maatschappelijke acceptatie van het risico en de schadesituatie ter plekke/in de omgeving.

- 3) Soortbeperkende maatregelen worden alleen toegepast als een wettelijk belang én het maatschappelijk risico/de schadesituatie dit nodig maken.

Toelichting

Faunabeheer betekent dat in bepaalde situaties moet worden ingegrepen met soortbeperkende maatregelen. De mogelijke wettelijke belangen waarbij dit is toegestaan zijn in de Wet natuurbescherming benoemd (zie §2.1). Onder andere in de jaarlijkse evaluatie van de uitvoering van de schadebestrijding en populatiebeheer, worden de relevante wettelijke belangen en aandachtsoorten voor Helmond beoordeeld. Het maatschappelijke risico en/of de schadesituatie ter plekke/in de omgeving bepalen of ook daadwerkelijk door of namens de gemeente in de fauna wordt ingegrepen. In het kader van de transparantie en consequente toetsing, wordt hiervoor een afwegingskader geformuleerd.

4) *Bij de toepassing van soortbeperkende maatregelen geldt een nee, tenzij afweging.*

Toelichting

Bij soortbeperkende maatregelen kan het gaan om de volgende maatregelen: biotoopbeheer, afrasteren/afschermen/inrichtingsmaatregelen, verjagen (met predatoren of afschrikmiddelen), wegvangen met elders vrijlaten, legselverstoring en doden (met klemmen, giften/gassen of afschot; in het veld of na wegvangst).

In alle gevallen wordt, indien uitvoerbaar en effectief, biotoopbeheer als belangrijkste soortbeperkende maatregel gezien. Ook afrasteren/afschermen/inrichtingsmaatregelen, indien effectief en financieel uitvoerbaar, is een eerste alternatief.

In 2^e instantie kan worden overgegaan tot verjaging en wegvangen.

Pas in laatste instantie wordt overgegaan tot legselverstoring of doding. En ook ingeval van doding, geldt een nee, tenzij afweging ten aanzien van de manier van doden voor wat betreft het toepassen van afschot.

Duidelijk moet zijn, dat de gekozen soortbeperkende maatregel, een blijvend effect heeft.

Deze nee, tenzij afweging maakt onderdeel uit van voornoemd afwegingskader.

Uitvoering van soortbeperkende maatregelen kan alleen binnen de kaders van de Wet natuurbescherming.

5) *Ingeval van uitsluitend economische faunaschade aan derden, zal de gemeente niet op voorhand soortbeperkende maatregelen uitvoeren.*

Toelichting

Afhankelijk van de mate van omvang en versnippering van gemeentelijk eigendom, zijn er meer of minder aangrenzende grondgebruikers. Ook op deze eigendommen van anderen kan door dieren schade en overlast ontstaan. De aard van de schade en de periode waarin deze optreedt, wordt in belangrijke mate bepaald door het gewas wat wordt geteeld en door de wijze waarop deze gewassen (of de opslag daarvan) zijn beschermd tegen faunaschade. Soms is ook niet duidelijk waar de dieren vandaan komen die de schade veroorzaken. Is echter de schade op aangrenzende percelen aantoonbaar het gevolg van het voeren of nalaten van het gemeentelijk faunabeheer op haar eigendommen (aantoonbaar verwijtbaar handelen), dan kan de gemeente wel aansprakelijk worden gesteld voor deze schade. Alleen dan zal de gemeente soortbeperkende maatregelen op haar eigendommen overwegen. Uitgangspunt daarbij is wel, dat de gebruiker van de aangrenzende percelen waar de schade plaatsvindt, alles doet wat binnen zijn vermogen ligt om de schade te beperken. Als overgegaan dient te worden tot soortbeperkende maatregelen, geldt de nee, tenzij afwegingskader zoals bij 3) en 4) aangegeven.

3.2 Organisatie van de uitvoering

Betrokken partijen

Bij wet is de verantwoordelijkheid voor de soortenbescherming, de schadebestrijding en populatiebeheer neergelegd bij de grondeigenaar/gebruiker. Omdat de gemeente niet de mogelijkheden en de specifieke kennis of bevoegdheden heeft om op haar eigendommen alles zelf uit te voeren, wordt dit ondergebracht in uitvoeringsplannen en overeenkomsten/contracten met externe partijen.

Het formuleren van het gemeentelijk beleid inzake het soort- en gebiedsgericht faunabeheer, is intern ondergebracht bij de afdeling IBOR. Ook de vertaling hiervan in uitvoeringsplannen en overeenkomsten verzorgt IBOR. De afdeling IBOR organiseert ook de jaarlijkse afstemming en evaluatie van het operationele faunabeheer met alle betrokken partijen.

Gebiedskennis, (soort)deskundigheid en oog en oorfunctie van derden wordt waar mogelijk betrokken bij het gemeentelijke faunabeheer. Denk hierbij aan de Bosgroep en andere gemeentelijke opdrachtnemers, waterschap en natuurorganisaties. De afstemming met de natuurorganisaties loopt via het Natuurplatform Helmond en zo nodig rechtstreeks met de leden van dit samenwerkingsverband. Ook de afspraken met derden wordt in een operationeel plan vastgelegd.

Daar waar wettelijke belangen aan de orde zijn en de toepassing van soortbeperkende maatregelen aan de regels van de Wet natuurbescherming gebonden zijn, wordt de het faunabeheer door de betreffende WBE uitgevoerd. Dit zijn de wettelijke basistaken. Hiertoe behoort ook het gemeentelijke jachthouderschap, dat onder voorwaarden (het nee, tenzij afwegingskader) is verhuurd aan de WBE. Daarnaast kan een WBE op verzoek van de gemeente, aanvullende faunabeheertaken op zich nemen. De wettelijke en aanvullende faunabeheertaken worden in een meerjarige overeenkomst per WBE vastgelegd en in een jaarlijks operationeel plan concreet gemaakt.

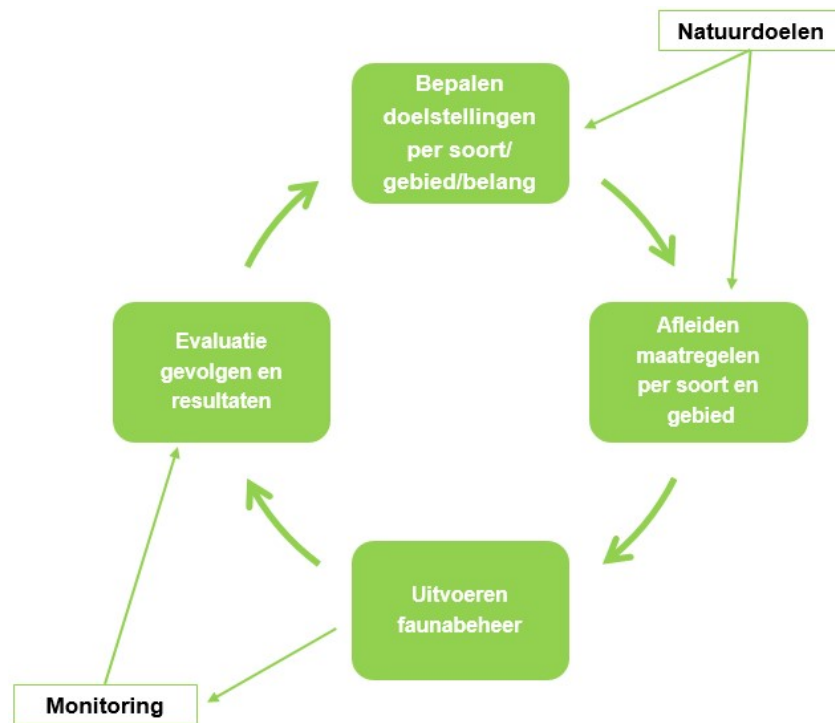
Specifiek voor ongediertebestrijding wordt het faunabeheer via een (meerjarig) contract met een gecertificeerde ongediertebestrijder ingevuld. Aan de hand van meldingen via het Klanten Contact Centrum, dan wel uit eigen waarneming, worden wespen, eikenprocessierups, muizen, ratten, mol en dergelijke op aanwijzing van de gemeente bestreden.

Al het faunabeheer dat niet door de WBE of door derden kan worden uitgevoerd, valt onder de taakuitvoering door de gemeentelijke organisatie. Deze opgaven gaan we organiseren en invulling aan geven (prioritering, rol- en taakverdeling, benodigde bemensing ed.)

Evaluatie

Het soort- en gebiedsgericht faunabeheer is niet statisch. Zoals al aangegeven, kunnen aandachtsoorten waarvoor nu nog geen faunabeheer nodig is, in de toekomst wel een actief faunabeheer nodig maken (bijvoorbeeld wildzwijn en wolf). Ook kan er dit jaar op een locatie nog geen sprake zijn van een verkeersrisico of faunaschade, maar kan dit het jaar daarna wel het geval zijn. Ook kunnen beschermde soorten of invasieve exoten op enig moment om extra faunabeheer vragen of juist om het gevoerde faunabeheer aan te passen. En verder kan nieuw beleid, nieuwe soortenkennis of specifieke monitoringinformatie aanpassing van het faunabeheer nodig maken.

Om deze redenen worden de operationele plannen jaarlijks met de betreffende partijen geëvalueerd (zie figuur 2).

Figuur 2 Evaluatiecyclus gemeentelijke faunabeheer

3.3 Monitoring

Om het faunabeheer goed te kunnen evalueren, dient te worden beschikt over de relevante informatie. Relevant in dit kader is informatie over:

- aantallen en verspreiding van de aandachtsoorten binnen en rondom het Helmonds grondgebied (zowel voor de soortbescherming als voor de schade/plaagbestrijding en populatiebeheer);
- plaats, aard en omvang van de faunaschade en risico's;
- locatie en effectiviteit van uitgevoerde soortbevorderende en soortbeperkende faunabeheermaatregelen.

De WBE's voeren in het kader van de schadebestrijding en populatiebeheer een aantal tellingen in hun werkgebied uit. Deze tellingen worden uitgevoerd cf. landelijke telprotocollen en formulieren. De resultaten worden na validatie in het Fauna Registratie Systeem (FRS) ingevoerd.

Daarnaast worden gedurende het gehele jaar waarnemingen van zoogdieren geregistreerd (geen aantallen).

Verder voert de WBE verplicht een afschotregistratie van wildsoorten en vrijgestelde soorten en wordt ook het valwild in het FRS geregistreerd. Dit laatste betreft voornamelijk reewild. Daarbij gaat het om valwild door aanrijdingen, maar ook door verdrinking (Zuid Willemsvaart (oud en nieuw), Eindhovens kanaal).

Het FRS en de faunaregistraties die niet in FRS worden vastgelegd, zijn niet toegankelijk voor de gemeente. Daarnaast omvatten de WBE-tellingen niet alle aandachtsoorten.

Grondgebruikers (agrariërs en particulieren) met schade, melden dit via het Schade Registratie Systeem (SRS). Vanwege het behandelbedrag en het eigen risico wordt echter niet alle schade meer gemeld, waardoor er geen totaalbeeld is van locatie, aard en omvang.

Ook van eventuele schade op de gemeentelijke percelen is (intern) niet bekend of en wat de locatie, aard en omvang van de schades is. Ook het SRS is niet toegankelijk voor de gemeente.

De gedane meldingen van ongedierte en plaagdieren worden in gemeentelijke systemen vastgelegd. Periodiek worden de meldingen geanalyseerd. Zo worden naar soort en locatie trends en ontwikkelingen duidelijk. Gelijktijdig worden nieuwe ontwikkelingen (denk aan regelgeving, met betrekking tot middelengebruik) hierbij betrokken. De bestrijding wordt hiermee geactualiseerd en waar nodig geïntensiveerd.

Van de aandachtsoorten die relevant zijn voor het faunabeheer uit oogpunt van soortbescherming, bestaat er geen overzicht van de verspreiding en de populatieomvang binnen de gemeente Helmond. Het voorkomen en de bekende verspreiding van deze soorten, kan via de Nationale Databank Flora en Fauna, in beeld worden gebracht. De gemeente Helmond heeft toegang tot NDFF. Echter, de waarnemingen in NDFF zijn niet gebaseerd op een systematische en vlakdekkende monitoring, maar betreft incidentele waarnemingen, veelal door vrijwilligers. Oftewel NDFF geeft geen volledig beeld, maar met de kansenskaarten in NDFF, kan het voorkomen/de verspreiding wel worden ingeschat. Verder verzamelen diverse natuurorganisaties en individuen, soort specifieke fauna-informatie, die niet in NDFF belandt.

En tenslotte wordt van de uitgevoerde faunabeheermaatregelen geen informatie verzameld over locatie en effectiviteit.

Kortom, maar een deel van de benodigde informatie, wordt structureel, vlakdekkend en systematisch verzameld. Daarbij zijn de verschillende registraties niet of beperkt toegankelijk voor de gemeente. Dit betekent dat het noodzakelijk is, teneinde het faunabeheer te kunnen evalueren resp. om de keuze van maatregelen goed te kunnen

afwegen, te onderzoeken welke monitoringdata hiervoor minimaal nodig is, al beschikbaar is, ontsloten/samengebracht kan worden dan wel aanvullend in beeld gebracht moet worden. Voor de ontsluiting van bestaande databases zullen daarvoor afspraken moeten worden gemaakt met betreffende partijen (bijvoorbeeld ontsluiting FRS en SRS data met provincie/FBE). NDFF kan worden gebruikt om een gemeentelijke database op te bouwen.

4. UITVOERINGSACTIES

Voorliggende kadernotitie voor het soort- en gebiedsgericht faunabeheer in Helmond beschrijft de gemeentelijke opgave (hoofdstuk 2) en de werkwijze (hoofdstuk 3). Daarbij is aangegeven zoals het nu gaat, maar ook waar nog aan gewerkt moet worden. Het doel is uiteindelijk om hetgeen we al jaren doen, vast te leggen en systematischer uit te voeren. Dit is niet van vandaag op morgen klaar. Het gemeentelijk faunabeheer is dan ook een groeimodel, waarvan deze kadernotitie de eerste stap is. De komende tijd worden binnen het reguliere werk, de benodigde bouwstenen ingevuld. Daarvoor zijn de volgende uitvoeringsacties benoemd. Deze uitvoeringsacties worden in samenwerking met de betreffende partij(en) uitgevoerd.

1) Operationeel faunabeheerplan per partij opstellen	operationeel plan per WBE en vertalen in tussentijdse afspraken en (nieuwe) overeenkomst
operationeel plan derden (nog nader te bepalen) en vertalen in een overeenkomst
operationeel plan gemeente Helmond (alle overige uitvoeringstaken)
2) Afwegingskader soortbeperkende en soortbevorderende faunabeheermaatregelen opstellen (concreet en transparant maken nee, tenzij-beleid naar soort en gebied)	
3) Aandachtsoorten binnen de categorie beschermde soorten in beeld brengen wat betreft verspreiding/potentieel voorkomen, staat van instandhouding, gemeentelijke natuurdoelen ed.	
4) Vaststellen faunabeheerdoelen per wettelijk belang, soort en gebied afgestemd op het natuurdoel en de functie in dat gebied	
5) Monitoring faunabeheer operationeel maken	bepalen welke informatie minimaal nodig is
ontsluiting data van bestaande informatiebronnen regelen
inrichten ontbrekende monitoring
inrichten gemeentelijke NDFF-database faunabeheer
6) Structureel overleg en evaluatie inrichten (intern/extern)	
7) Communicatieproducten maken (intern/extern)	samenvatting/publieksversie kadernotitie
overzicht TVB-verdeling ⁹ partijen
afwegingskader inzet maatregelen
knelpuntenkaarten met relevante wettelijke belangen
verspreidingskaarten aandachtsoorten
kaarten monitoringresultaten
periodieke verantwoording gemeentelijk faunabeheer

⁹ Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

BIJLAGE 1 ROLLEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN GEMEENTELIJK FAUNABEHEER

In de uitvoering van het gemeentelijk faunabeheer, hebben meerdere partijen een rol. Elke rol heeft zijn verantwoordelijkheid, bevoegdheden, taken en bijzonderheden. Vanuit de Wet natuurbescherming gezien, vervult de gemeente zelfs meerdere rollen. De gemeente is voor wat betreft het faunabeheer namelijk tegelijk grondgebruiker, terreinbeherende organisatie/wegbeheerder/beheerder publieke domein, jachthouder, bevoegd gezag en aanspreekpunt bij schade/overlast bij derden.

DE GEMEENTE ALS GRONDGEBRUIKER	
<i>Rol</i>	Zakelijk of persoonlijk gerechtigd tot het gebruik van de grond en/of opstallen waar in het wild levende diersoorten schade aan gewassen of vee kunnen veroorzaken. Dit kan de eigenaar van de grond zijn, de pachter van de grond of degene die een beperkt recht heeft om de grond en zich daarop bevindende opstallen te gebruiken.
<i>Verantwoordelijkheid</i>	Primair verantwoordelijk voor het voorkomen of beperken van het ontstaan van schade veroorzaakt door in het wild levende dieren, op gronden en opstallen waarvoor de grondgebruiker over een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht beschikt. <i>NB Deze verantwoordelijkheid geldt dus ook voor gronden die door de gemeente worden gebruikt, maar die geen eigendom zijn.</i>
<i>Bevoegdheden</i>	- Recht om schade door landelijk of provinciaal vrijgestelde soorten te voorkomen en te bestrijden (art. 3.15 Wnb) met daartoe aangewezen methoden en middelen binnen de randvoorwaarden gesteld in een goedgekeurd faunabeheerplan. Dit recht kan schriftelijk overgedragen worden aan een WBE of aan anderen. - Het zelf doen verkrijgen van een ontheffing of op grond van gebruikmaking van ontheffing van een FBE, beperken van de omvang van een populatie, dan wel met schriftelijke toestemming handelingen daartoe laten uitvoeren door een WBE of anderen, voor zover daarvoor ontheffing (art. 3.17 Wnb) is verleend. - Het zelf beperken van de omvang van een populatie van exoten, onbeschermde en verwilderde diersoorten op grond van een opdracht (art. 3.18 Wnb) dan wel met schriftelijke toestemming door anderen. - Het jachtrecht (voor zover niet voorbehouden door de grondeigenaar) zelf uitoefenen, dan wel verhuren aan anderen.
<i>Taken</i>	- Zorgen dat schadebestrijding en populatiebeheer (vrijstelling, ontheffing, opdracht) dan wel jacht op voorhand mogelijk is. - controleren welk instrument inzetbaar is voor de betreffende diersoort(en); - op voorhand machtiging aanvragen bij de FBE (via de WBE en jachthouder); - zorgen dat percelen onderdeel uitmaken van bejaagbare eenheid; - zorgen dat niet geteeld wordt in kwetsbaar gebied waar inzet maatregelen niet mogelijk is. - Het tijdig en in voldoende mate nemen van passende preventieve maatregelen om schade te voorkomen dan wel te beperken (zie Preventiekit faunaschade van BIJ12 voor passende maatregelen). - Het zelf uitvoeren, dan wel anderen laten doen uitvoeren van de inzet van zwaardere maatregelen ten behoeve van schadebestrijding en populatiebeheer, indien preventieve maatregelen geen of onvoldoende effect hebben. - Indien grondgebruiker zelf niet de schade bestrijdt, het maken van (bij voorkeur schriftelijke) resultaat c.q. inspanningsafspraken met jachthouder over schadebestrijding en populatiebeheer. - Het afgeven van een schriftelijke grondgebruikersverklaring aan de jachthouder, welke daarmee gebruik kan maken van vrijstelling of voldoen aan eisen ten behoeve van het gebruik van het geweer (zie bijvoorbeeld art. 3.15 lid 7 Wnb). - Grondgebruiker heeft de mogelijkheid om in of bij de grondgebruiksverklaring of jachthuurovereenkomst, afspraken privaatrechtelijk vast te leggen. - Het voldoen aan de eisen met betrekking tot het aanvragen van een tegemoetkoming in de schade als bedoeld in artikel 6.1 van de Wnb (www.faunaschade.nl).
<i>Bijzonderheden</i>	- Het wordt aanbevolen om de relatie grondgebruiker - jachthouder (op grond van de Wnb) wat betreft de inzet voor de schadebestrijding en populatiebeheer, contractueel vast te leggen in een overeenkomst, naast de (wettelijk vereiste) jachthuurovereenkomst en de schriftelijke (betredings)toestemming. - Naast het maken van afspraken over hoe op te treden in geval van schade, kan de grondgebruiker met de jachthouder ook afspraken maken, over de bedrijfsvoering en hoe deze aan te passen ten behoeve van het voorkomen van schade bijvoorbeeld aan de hand van een risicoanalyse).

DE GEMEENTE ALS TERREINBEHERENDE ORGANISATIE/WEGBEHEERDER/BEHEERDER PUBLIEKE DOMEIN	
Rol	De terreinbeherende organisatie/wegbeheerder/beheerder publieke domein heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het behoud van de biodiversiteit, maar ook de zorg voor het duurzaam beheer van populaties. Daar waar schade door in het wild levende dieren wordt veroorzaakt, behoort de beheerder vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid, daar waar zij dat kan, een bijdrage te leveren aan het voorkomen, beperken of bestrijden van die schade.
Verantwoordelijkheid	Beheerder levert een bijdrage aan het duurzaam beheer van in het wild levende populaties. <i>NB Gemeenten als zodanig en als beherende organisatie, zijn niet vertegenwoordigd in het bestuur van de FBE, omdat zij geen wettelijk aangewezen taak hebben in faunabeheer. Daarentegen hebben ze wel een wettelijke verantwoordelijkheid en bevoegdheid als grondeigenaar/-gebruiker, beheerder, jachthouder en aanspreekpunt voor burgers bij schade- en overlast door fauna.</i>
Bevoegdheden	- Recht om op haar (natuur)terreinen op grond van het eigendomsrecht een eigen beleid te voeren. - Uitvoering van haar eigen beleid mag niet leiden tot onrechtmatige hinder of overlast voor aangrenzende burens. - Het jachtrecht zelf uitoefenen (of niet uitoefenen), dan wel verhuren aan anderen.
Taken	- Vanuit haar visie een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het faunabeheer en het faunabeheerplan binnen het werkgebied van de FBE. - Zorgen dat de inzet ten behoeve van schadebestrijding en beheer (vrijstelling, ontheffing, opdracht) dan wel jacht op gronden van derden mogelijk is en effectief kan zijn. - Het tijdig en in voldoende mate nemen van passende preventieve maatregelen, om schade aan (opslag van) gewassen of vee op gronden van derden te voorkomen dan wel te beperken.
Bijzonderheden	- Het wordt aanbevolen om (ter concretisering van het beleid in het FBP) de relatie beheerder – schadebestrijding vast te leggen in een convenant met grondgebruikers van aan terreinen van de terreinbeheerder aanliggende percelen. - Naast het maken van afspraken over hoe op te treden in geval van schade, kan de grondgebruiker met de beheerder ook afspraken maken, over de mogelijkheden om preventieve maatregelen te treffen op de grens van de naburige percelen of op het terrein van de beheerder.

DE GEMEENTE ALS JACHTHOUDER	
Rol	Jaagt of laat andere jagen onder zijn verantwoordelijkheid of laat derden jagen wanneer hij het jachtgenot heeft verhuurd. Voert schadebestrijding en populatiebeheer uit cf. afspraken met grondgebruiker of cf. eigen faunabeheerplan.
Verantwoordelijkheid	- Verantwoordelijk voor schade van wildsoorten (art. 3.20 lid 3 Wnb) in zijn jachtveld. - Moet zorgen voor een redelijke wildstand in zijn jachtveld (art. 3.20 lid 3 Wnb). - De verantwoordelijkheid voor schadebestrijding en populatiebeheer is afhankelijk van (privaatrechtelijke) afspraken die hij heeft met grondgebruiker. - Jachthouder voelt zich (vaak) moreel verantwoordelijk voor schadebestrijding en populatiebeheer, vanwege de goede relatie met de grondeigenaar, maar is dat juridisch niet als hier privaatrechtelijk geen afspraken over zijn gemaakt. <i>N.B. De verantwoordelijkheid van de jachthouder voor schade veroorzaakt door wildsoorten geldt alleen in het jachtseizoen.</i>
Bevoegdheden	- De jachthouder is op grond van het bepaalde van artikel 3.23 Wnb gerechtigd tot het genot van de jacht. - Hij kan bevoegd dan wel gemachtigd zijn tot gebruik van wettelijk toegestane middelen en eisen ten behoeve van schadebestrijding en populatiebeheer. - Jachthouder met jachtakte mag geweer gebruiken.
Taken	- Zorgt dat hij en de door hem gemachtigde uitvoerders, zich houden aan het faunabeheerplan en publiek- en privaatrechtelijke toestemmingen. - Jachthouder met jachtakte: - is lid van een wildbeheereenheid op grond van artikel 3.14 lid 1 van de Wnb; - zorgt voor een jachtveld van voldoende omvang, zodat er sprake is van een bejaagbare eenheid; - zorgt dat hij over voldoende en benodigde vaardigheden beschikt en dat iemand die dit namens hem doet hier ook over beschikt; - zorgt voor een schriftelijke grondgebruikersverklaring van de grondgebruiker; - Jachthouder met jachtakte zorgt voor een adequate uitvoering van jacht, schadebestrijding en populatiebeheer. - Jachthouder met jachtakte maakt adequaat gebruik van de machtigingen van ontheffing en opdrachten wanneer men het veld in gaat. - Jachthouder met jachtakte voert verjaag- en bejaagacties uit zoals (bij voorkeur schriftelijk) afgesproken met de grondgebruikers, of – indien afgesproken – zo vaak als nodig is om te kunnen voldoen aan de eisen met betrekking tot het verkrijgen van een tegemoetkoming in de schade. - Jachthouder met jachtakte draagt zorg voor werken conform het Faunabeheerplan dat is vastgesteld door de FBE en goedgekeurd door GS. - Jachtaktehouders verstrekken afschotgegevens aan FBE op grond van artikel 3.13 Wnb. De uitgevoerde verjaag- en bejaagacties worden geregistreerd in een digitaal faunaregistratiesysteem (FRS). - Jachthouder zorgt ervoor dat hij op de hoogte blijft van ontwikkelingen met betrekking tot schade en beheer al dan niet via de WBE en FBE.
Bijzonderheden	- Het wordt aanbevolen om de relatie grondgebruiker - jachthouder (op grond van de Wnb) wat betreft de inzet voor de schadebestrijding en populatiebeheer, contractueel vast te leggen in een overeenkomst, naast de (wettelijk vereiste) jachtuurovereenkomst en de schriftelijke (betredings)toestemming. - Naast het maken van afspraken over hoe op te treden in geval van schade, kan de grondgebruiker met de jachthouder ook afspraken maken over de bedrijfsvoering en hoe deze aan te passen ten behoeve van het voorkomen van schade (bijvoorbeeld aan de hand van een risicoanalyse).

DE GEMEENTE ALS BEVOEGD GEZAG (ingeval van samenloop soortenbescherming vs. schade/overlastbestrijding en populatiebeheer)	
Rol	Toetsen van activiteiten op negatieve effecten op beschermde soorten bij vergunningaanvragen en ruimtelijke planvorming. Uitvoeren toezicht en handhaving op vergunning- en planvoorschriften voor wat betreft mitigerende maatregelen ten behoeve van beschermde soorten.
Verantwoordelijkheid	- Bij elke vergunningaanvraag dient de gemeente te toetsen of er negatieve effecten op beschermde soorten kunnen optreden. Indien dit het geval is, moet de gemeente een Verklaring van geen bedenkingen beschermde soorten bij het bevoegd gezag Wet natuurbescherming – de provincie - aanvragen. - Bij elk ruimtelijk plan dient de gemeente te toetsen of er negatieve effecten op beschermde soorten kunnen optreden. Indien dit het geval is dient een mitigatieplan onderdeel uit te maken van het bestemmingsplan. - Indien een Verklaring van geen bedenkingen beschermde soorten onderdeel uit maakt van een omgevingsvergunning, dan dient de gemeente de toezicht en handhaving op de voorschriften met betrekking tot beschermde soorten uit te voeren. - Informatieplicht met betrekking tot beschermde soorten ingeval van sloopmeldingen, evenementen, en andere activiteiten. <i>NB De gemeente is bevoegd gezag voor initiatieven van derden, maar ook voor initiatieven van de gemeente zelf of voor initiatieven waarin de gemeente participeert.</i>
Bevoegdheden	- Verlening van omgevingsvergunningen waarbij de Wnb aanhaakt. - Uitvoeren van toezicht en handhaving op Wnb-voorschriften ingeval de Wnb is aangehaakt. - Vaststellen van ruimtelijke plannen met voorwaardelijke verplichtingen ter bescherming van soorten. - Opstellen van een natuurvisie/natuurbeleid dat als afwegingskader dient bij vergunningverlening en vaststelling van ruimtelijke plannen.
Taken	- Ervoor zorgen dat de initiatiefnemer bij een vergunningaanvraag of ruimtelijke plan aan de onderzoeksplicht met betrekking tot beschermde soorten voldoet. - Beschikken over actuele informatie over verspreiding, omvang en staat van instandhouding van beschermde soorten, maar ook van schade/plaagsoorten. - Invulling/uitvoering geven aan een faunabeheerplan voor de gemeentelijke eigendommen, dat als toetsingskader en uitvoeringsplan dient voor de soortbescherming en de schade/overlastbestrijding en populatiebeheer.
Bijzonderheden	- De soortenbescherming kan dezelfde soorten betreffen als de schade/overlastbestrijding en het populatiebeheer. Ook kan de schade/overlastbestrijding en het populatiebeheer van invloed zijn op de bescherming van andere soorten. - Een ruimtelijke plan met effecten op beschermde soorten, mag niet worden vastgesteld, als niet met een mitigatieplan aannemelijk is gemaakt dat een ontheffing Wet natuurbescherming kan worden verkregen.

DE GEMEENTE ALS AANSPREEKPUNT (bij overlast- en schade aan/op particuliere eigendom)	
Rol	Eerste aanspreekpunt voor schade/overlast door beschermde en onbeschermde diersoorten bij burgers/particulieren
Verantwoordelijkheid	Gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van het openbaar gebied: daaronder valt tevens het beheer en overlast/schadebestrijding van (plaag)diersoorten.
Bevoegdheden	- Gemeente is voor inwoners het eerste aanspreekpunt als het gaat om meldingen van overlast. Voor ratten, steenmarters en vleermuizen is dit vastgelegd in een regeling en/of landelijk beleid (Wnb en Woningwet). - Gemeente moet voldoende zorg in acht nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving bij haar eigen handelen, maar ook bij de behandeling van meldingen en klachten van inwoners (Zorgplicht artikel 1.11 Wnb). - Gemeente kan verzoeken om vrijstelling voor soorten die binnen bebouwde kom overlast veroorzaken, zoals steenmarters (art. 3. 16 lid 3 Wnb). De vrijstelling wordt verleend aan gemeenten voor de bestrijding van overlast binnen de bebouwde kom.
Taken	- Aanvrager van ontheffingen bij provincie bij ernstige overlast door dieren en bij schade op begraafplaatsen, sportvelden en bedrijventerreinen, waarvoor nog geen ontheffing is verleend aan de FBE. - Opstellen en vaststellen plan van aanpak voor inzet van bijzondere middelen in de bebouwde kom voor diersoorten waarvoor een ontheffing op grond van het faunabeheerplan is verleend aan de FBE. Dit plan van aanpak stelt zij samen met de WBE en FBE op, die de gemeente adviseren. Bijvoorbeeld voor wilde zwijnen, konijnen (begraafplaatsen, sportvelden en industrieterreinen), ganzen (eieren, nesten en vangen), (zwem)watervervuiling (volksgezondheid). Dit is maatwerk en gebeurt pas als er problemen spelen in de gemeente. - Voor steenmarters opstellen van een plan ten behoeve van het meldpunt schade en voorlichting en op voorhand aanvragen van een ontheffing bij de provincie, zodat deze kan worden uitgevoerd door een gecertificeerd faunabedrijf of WBE. - Voor bestrijding van overlast van kauwen en roeken kan samengewerkt worden met de plaatselijke vogelwerkgroep, bijvoorbeeld ten behoeve van voorlichting, bescherming en stimulering van kolonies op plaatsen zonder overlast. - Registreren van meldingen betreffende overlast van steenmarters. - Informeren en adviseren van burgers over wat zij kunnen doen aan overlast van diersoorten en deze te bestrijden in de woonomgeving.
Bijzonderheden	- Iedere burger heeft een zorgplicht voor beschermde soorten. - Niet de gemeente, maar de melder betaalt zelf de kosten voor uitvoering van preventieve en bestrijdingsmaatregelen. - Overlast is niet-bedrijfsmatige hinder vanwege geluid, stank, gezondheidsklachten, uitwerpselen, gevoelens van onbehagen en/of schade veroorzaakt door diersoorten (gaat daarbij om schade voor de volksgezondheid en aan groen, gebouwen, begraafplaatsen en kabels/leidingen, verontreiniging van de openbare ruimte, (verkeers)onveilige situaties).

BIJLAGE 2 RELEVANTE BELANGEN, SOORTEN EN GEBIEDEN VOOR SCHADEBESTRIJDING EN POPULATIEBEHEER IN HELMOND

Vanuit de wettelijke erkende belangen, die voor schadebestrijding en populatiebeheer in de Wet natuurbeheer zijn genoemd, is beoordeeld welke van deze belangen in Helmond relevant zijn, welke relevant zijn binnen de gemeentelijke eigendommen en voor welke faunasoorten en locaties dit dan aan de orde is.

Wettelijke belangen		Relevantie belang		Faunasoorten die schade/overlast kunnen veroorzaken	Relevante locaties gemeentelijk eigendom	Opmerkingen
		in Helmond	binnen gemeentelijk eigendom			
1)	Volksgezondheid - overdracht van ziektes via dieren op mensen - gezondheidsklachten (huid/maag-darm/ogen/oren/ luchtwegen) door zwemmen in oppervlaktewater					
1a)	vossenlintworm	niet bekend	niet bekend	vos	niet bekend	wordt op dit moment niet op onderzocht; zie ook 7b.
1b)	rabiës	nee	nvt	vos, vleermuizen	nvt	
1c)	watervervuiling/water gerelateerde ziektes	ja	ja	ganzen, zwaan, andere watervogels	recreatieplas Berkendonk ivm zwemfunctie; overige oppervlakte-wateren	faunabeheer via eigenaar/beheerder; evt. WBE op afroep. waterkwaliteit loopt via waterschap wat betreft blauwalg, botulisme
2)	Openbare veiligheid - verkeersveiligheid/aanvallen door dieren (direct risico door dier zelf) - ontstaan van gevaarlijke situaties (indirect risico agv gedrag van het dier)					
2a)	aanrijdingen met dieren	ja	ja	ree, vos, das, wild zwijn, overig	diverse locaties	alleen ree heeft aandacht WBE/politie afhandeling door SAMF
2b)	aanvallen door oudervogels in broedseizoen	nee	nvt	roofvogels	nvt	
2c)	gevaarlijke situaties door grote aantallen dieren tegelijk	nee	nvt	meeuwen	nvt	
2d)	ondergraving van dijklichamen (water/weg/spoor)	ja	ja	konijn, vos, das, bever, muskusrat	in ieder geval Rochadeweg en Rembrandtlaan	konijn , vos en evt. das via WBE bever en muskusrat via waterschap/RWS
2e)	verstoring waterhuishouding	nee	nvt	bever	nvt	taak waterschap

Wettelijke belangen		Relevantie belang		Faunasoorten die schade/overlast kunnen veroorzaken	Relevante locaties gemeentelijk eigendom	Opmerkingen
		in Helmond	binnen gemeentelijk eigendom			
3)	Veiligheid luchtverkeer - aanvaring met dieren (direct risico door dier zelf) - ontstaan van gevaarlijke situaties (indirect risico agv gedrag van het dier)					
3a)	aanvaring met vogels in de lucht	nvt	nvt	diverse soorten	nvt	
3b)	aanrijding met dieren op de landingsbaan	nvt	nvt	ree	nvt	
3c)	ondergraving landingsbaan	nvt	nvt	konijn	nvt	
4)	Schade aan eigendommen (bedrijfsmatig)					
4a)	schade aan bossen (houtproductie)	ja	niet bekend	ree, konijn	bosgebieden met houtproductie	Mogelijk in kader voorkoming schades bij derden (aangrenzende gronden)
4b)	schade aan gewassen (agrarische productie)	ja	niet bekend	konijn, haas, kraai, kauw, houtduif, wilde eend, das, wild zwijn div. soorten ganzen	niet bekend	Mogelijk in kader voorkoming schades bij derden (aangrenzende gronden)
4c)	directe schade aan vee (agrarische productie)	niet bekend	niet bekend	vos, roofvogels	niet bekend	in toekomst mogelijk wolf
4d)	schade aan vee door overdracht van ziekten	niet bekend	niet bekend	vogels	niet bekend	in toekomst mogelijk wild zwijn
4e)	schade aan visgronden	nvt	nvt	aalscholver e.a.	nvt	in Helmond zijn geen bedrijfsmatige visgronden
4f)	schade aan sportvelden	ja	ja	konijn, mol	alle sportvelden	WBE op afroep
4g)	schade aan bedrijventerreinen	ja	ja	konijn, mol	diverse locaties	WBE op afroep
4h)	schade aan begraafplaatsen/strooivelden	ja	nee	konijn, mol	nvt	betreft alleen openbare begraafplaats Molstraat Mogelijk in kader voorkoming schades bij derden (aangrenzende gronden)
4i)	schade aan recreatieterreinen	ja	ja	konijn	Berkendonk	
4j)	schade aan parken, plantsoenen en ander openbaar groen	ja	ja	konijn, mol	diverse locaties	WBE op afroep voor konijn Mol via contract ongedierte-bestrijding
5) Overlast (= niet-bedrijfsmatig) - door hinder vanwege geluid, stank, gezondheidsklachten, uitwerpselen, gevoelens van onbehagen en/of schade						

Wettelijke belangen		Relevantie belang		Faunasoorten die schade/overlast kunnen veroorzaken	Relevante locaties gemeentelijk eigendom	Opmerkingen
		in Helmond	binnen gemeentelijk eigendom			
5a)	aanwezigheid van plaagdieren/ongedierte in bebouwing en openbare ruimte	ja	ja	rat, muis, wespen, eikenprocessierups (EPR), e.a.	niet bekend	gemeentelijk meldpunt voor burgers; bestrijding/advisering via contract ongedierte-bestrijding en afzonderlijke contracten (EPR).
5b)	(gebouwbewonende) beschermde soorten in/aan huis of in/aan/op andere private eigendommen (bijv. auto's)	ja	ja	steenmarter, vleermuizen, vogels	niet bekend	meldpunt steenmarters en vleermuizen voor burgers
5c)	vervuiling van recreatieterreinen	ja	ja	watervogels, ganzen	Berkendonk	WBE op afroep
5d)	schade aan dierparken, vogelhouders (duiven, kippen, etc.)	ja	ja	valk, vos, steenmarter	3 dierenparken Bij burgers niet volledig in beeld	WBE op afroep Mogelijk in kader voorkoming schades bij derden (aangrenzende gronden)
5e)	leegvissen van visvijvers (recreatief)	ja	niet bekend	aalscholver, blauwe reiger	Oude ZW-vaart en andere oppervlakte-wateren	
6) Bescherming van wilde flora en fauna/instandhouding van natuurlijke habitats						
6a)	vertragen en stoppen van natuurlijke verjonging van bossen door vraat en veegschade	ja	niet volledig in beeld	ree, konijn	alle bospercelen	
6b)	vraat aan jonge aanplant bomen (geen houtproductie)	ja	niet volledig in beeld	ree, konijn, haas	niet bekend	
6c)	begrazing en eutrofiëring van waardevolle vegetaties bijv. in en rond vennen	ja	ja	ganzen	Stiphoutse bossen	
6d)	predatie van bodembroeders en jonge dieren	ja	ja	vos, reiger, roofvogels, kraai, steenmarter, bunzing, verwilderde kat	niet volledig in beeld	
6e)	wroetschade	ja	niet bekend	vos, das	niet bekend	in toekomst mogelijk wild zwijn
6f)	verdringing van inheemse diersoorten door (invasieve) exoten, verwilderde soorten of	ja	ja	Nijlgans, Indisch gans e.a.	niet bekend	in toekomst mogelijk wasbeerhond, rosse

Wettelijke belangen		Relevantie belang		Faunasoorten die schade/overlast kunnen veroorzaken	Relevante locaties gemeentelijk eigendom	Opmerkingen
		in Helmond	binnen gemeentelijk eigendom			
	gehouden diersoorten (predatie, concurrentie voedsel en nest/verblijfplekken, genetische vervuiling, verdrijving/doding door territoriumgedrag)					stekelstaart, wasbeer, muntjak en nerts
7) Dierenwelzijn - in situaties van ondraaglijk lijden van dieren						
7a)	als gevolg van verwonding of trauma door aanrijding, confrontatie met loslopende honden, beknelling in hekwerken en rasters, e.d.	ja	ja	alle diersoorten	niet bekend	
7b)	als gevolg van ziekten, waardoor dieren minder weerstand hebben en verzwakken	niet bekend	niet bekend	alle diersoorten	niet bekend	Er vindt nog geen structureel onderzoek plaats naar oorzaken bij zieke of dode dieren, anders dan bv. bij vermoeden van vogelgriep en botulisme.
8) Populatiebeheer - beperken of stabiliseren populatie						
8a)	ingeval van onredelijk veel schade aan belangen (maatschappelijk draagvlak)	ja	ja	alle diersoorten	niet bekend	via Faunabeheerplan Provincie
8b)	ingeval dieren aantallen de ecologische draagkracht van een gebied te boven gaan	niet bekend	niet bekend	alle diersoorten	niet bekend	via Faunabeheerplan Provincie